

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
EMBASSY OF GREECE IN BUCHAREST
OFFICE FOR ECONOMIC AND COMMERCIAL AFFAIRS

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ (ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ – REAL ESTATE- ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ)

Έρευνα - Σύναξη: Ανδρονίκη Λιακοπούλου, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄

Βουκουρέστι, Ιούνιος 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Παρουσίαση κλάδου.....	2
1. Περιγραφή κλάδου - Γενικά χαρακτηριστικά	2
2. Ιστορική Αναδρομή	2
3. Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου/ προϊόντος στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας – Γενική θεώρηση πορείας κατασκευαστικού κλάδου το 2019 και α' τετράμηνο του 2020.	3
B. Προσφορά.....	5
1. Κατασκευές εντός αστικού τοπίου (κατοικίες, εργασιακοί χώροι)	5
I. Οδικό δίκτυο	6
II. Σιδηροδρομικό δίκτυο	12
III. Αερομεταφορές.....	13
V. Μεταφορά - αποθήκευση εμπορευμάτων (Logistics).....	14
VI. Κατασκευή αγωγών φυσικού αερίου.....	15
VIII. Παραγωγή δομικών υλικών	16
2. Εξέλιξη παραγωγής	16
3. Παραγωγική δυναμικότητα του κλάδου.....	16
4. Κόστος - Τεχνολογία παραγωγής	17
Γ. Ζήτηση.....	17
1. Μέγεθος αγοράς - εξέλιξη κατανάλωσης σε βάθος δεκαετίας.....	17
I. Ιδιωτικές κατασκευές	17
II. Έργα υποδομής.....	18
2. Παράγοντες επηρεασμού της αγοραστικής συμπεριφοράς.....	18
I. Ιδιωτικές κατασκευές	18
II. Έργα υποδομής.....	18
3. Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης.....	19
4. Τιμές ακινήτων.....	19
Δ. Διμερές εμπόριο στον τομέα των δομικών υλικών.....	19
Ε. Δραστηριότητα ρουμανικών και ξένων κατασκευαστικών επιχειρήσεων - Ανταγωνισμός .	21
ΣΤ. Θεσμικό πλαίσιο	22
1. Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου.....	22
2. Επίδραση θεσμικού πλαισίου στον ανταγωνισμό	22
3. Χρηματοδότηση έργων υποδομής από ΕΕ και διεθνείς οργανισμούς	23
Ζ. Συμπεράσματα - Προοπτικές ελληνικών επιχειρήσεων	23
Η. Προβλήματα – Χρήσιμες συστάσεις	24

A. Παρουσίαση κλάδου

1. Περιγραφή κλάδου - Γενικά χαρακτηριστικά

Ο τομέας των κατασκευών είναι ιδιαίτερης σημασίας στη Ρουμανία. Η κατασκευαστική δραστηριότητα, συνδεδεμένη με συγγενείς και συμπληρωματικούς τομείς επιχειρηματικότητας, όπως αυτός των μελετών, του αρχιτεκτονικού σχεδίου, της παρασκευής και εμπορίας δομικών υλικών, αλλά και της δημιουργίας υποδομών για επενδύσεις στον τομέα τουρισμού και ενέργειας, για βελτίωση δικτύων μεταφορών και αναβάθμιση της αγροτικής παραγωγής, αποκτά πολλαπλασιαστική αξία για την οικονομία της χώρας.

Η εν ευρεία εννοία κατασκευαστική δραστηριότητα στη χώρα έχει προστιθέμενη αξία στο ΑΕΠ της κατά 8,9% (στοιχεία Eurostat).

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τον τομέα των κατασκευών στη Ρουμανία είναι πολυποίκιλοι και συνέχονται με οικονομικές, γεωπολιτικές και ρυθμιστικές παραμέτρους. Πιο συγκεκριμένα, στις οικονομικές συγκυρίες συγκαταλέγεται ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης της χώρας, (το 2019 ανήλθε σε 4,1%, σε παρόμοια επίπεδα με 2018), που αφ' ενός είναι πόλος έλξης για επενδυτές και αφ' ετέρου ευνοεί την κατανάλωση και κατ'επέκταση τη ζήτηση για κατοικίες και επαγγελματικούς χώρους.

Στους θεσμικούς - ρυθμιστικούς παράγοντες υπάγεται η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος που ευνοεί τη σύσταση εταιριών και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας, με αποτέλεσμα επίσης να προσελκύει το ενδιαφέρον εγχωρίων και ξένων επενδυτών στους τομείς της ανάπτυξης ακινήτων και κατασκευών. Επίσης, το πρόγραμμα χρηματοδότησης πρώτης κατοικίας της ρουμανικής κυβέρνησης, συνέβαλε στην αύξηση της ζήτησης για κατοικίες.

Μία ακόμη σημαντική παράμετρος είναι η αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων προς βελτίωση των υποδομών της χώρας. Η πρόσβαση σε κοινοτικούς πόρους για τη βελτίωση δικτύου οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών, καθώς επίσης και για οικιστική και χωροταξική αναβάθμιση τόσο της πρωτεύουσας όσο και της περιφέρειας της χώρας μπορεί να λειτουργήσει ως μοχλός περαιτέρω ανάπτυξης του τομέα των κατασκευών. Μέχρι στιγμής, τα ποσοστά απορροφητικότητας των κοινοτικών κονδυλίων δεν είναι ιδιαίτερα υψηλά (μόλις 36%, σύμφωνα με την Eurostat/στοιχεία Μαρτίου 2020), στοιχείο το οποίο ευθύνεται για την καθυστέρηση στην ολοκλήρωση έργων υποδομών.

2. Ιστορική Αναδρομή

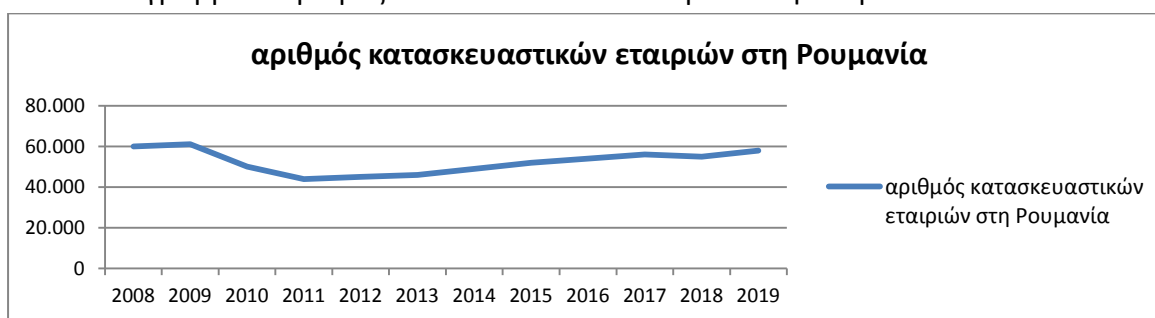
Τη δεκαετία του '90 ξεκίνησε στη Ρουμανία μία περίοδος έντονης ανοικοδόμησης που συνεχίστηκε και τη δεκαετία του 2000, με αποκορύφωμα την τριετία 2005-2008, όπου η ανάπτυξη του κλάδου ξεπέρασε το 30%. Το 2007 η συνεισφορά του κλάδου στο ΑΕΠ της χώρας σε απόλυτους αριθμούς ήταν 9,2 δισ. ευρώ, κατά πολύ υψηλότερη από τις γειτονικές Ουγγαρία, Βουλγαρία, Σλοβακία, Κροατία.

Το 2008, ωστόσο, λόγω της οικονομικής κρίσης, ο τομέας των κατασκευών υπέστη αρκετά μεγάλο πλήγμα. Η οικοδομική δραστηριότητα συρρικνώθηκε, η εισροή ξένων κεφαλαίων περιορίστηκε και ο αριθμός των εταιριών μειώθηκε σημαντικά.

Από το 2011 και έπειτα άρχισαν να παρατηρούνται σημάδια ανάκαμψης του κατασκευαστικού τομέα, με την παραγωγικότητα να σημειώνει σταδιακή αύξηση μεταξύ 2011 και 2014 της τάξεως του 2,6%. Την υψηλότερη ανάπτυξη σημείωσε ειδικότερα ο τομέας του αρχιτεκτονικού σχεδίου και των μηχανικών εργασιών (6%), ενώ χαμηλή (-10%) διατηρήθηκε την υπό εξέταση εξαετία η ανάπτυξη στον κτηματομεσιτικό τομέα, πιθανότατα ως αποτέλεσμα της στασιμότητας των προηγούμενων ετών της κρίσης και της εφεκτικότητας της αγοράς ακινήτων, για να ανακάμψει σημαντικά την περίοδο 2015-2017.

Παράλληλα, από το 2011 και έπειτα άρχισε να αυξάνεται σταδιακά ο αριθμός των κατασκευαστικών εταιριών που ιδρύονταν στη Ρουμανία, όπως φαίνεται και από το διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα Ι: Αριθμός κατασκευαστικών εταιριών στη Ρουμανία

Πηγή: ONCR

Τα έτη 2017 και 2018, η κατασκευαστική δραστηριότητα παρουσίασε ελαφρώς πτωτική τάση, καταγράφοντας ρυθμούς 4% και 2% αντίστοιχα, συγκριτικά με το εντυπωσιακό 11,8% του 2017¹. Το 2019, υπήρξε ανάκαμψη, με ρυθμό ανάπτυξης που άγγιξε το 6,4%². Σύμφωνα μάλιστα με το Ινστιτούτο Στατιστικής της Ρουμανίας, η πρόοδος των κατασκευαστικών εργασιών, εν συνόλω, ξεπέρασε το 27% το 2019, μετά από μία διετή περίοδο καθυστερήσεων (οι αντίστοιχοι ρυθμοί το 2018 και 2017 ήταν -4% και -6%).

3. Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου/ προϊόντος στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας – Γενική θεώρηση πορείας κατασκευαστικού κλάδου το 2019 και α' τετράμηνο του 2020.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο τομέας των κατασκευών το 2019 συνιστά το 8,9% του ΑΕΠ, συνεισφέροντας κατά 2,6% στην αύξησή του το ίδιο έτος και απασχολώντας 360 χιλ. περίπου εργαζομένους (στον εν ευρεία εννοία κατασκευαστικό τομέα) στα τέλη του 2019³. Το ίδιο έτος οι συμβάσεις αγοραπωλησιών ακινήτων στη Ρουμανία ξεπέρασαν το 1 δισ. ευρώ.

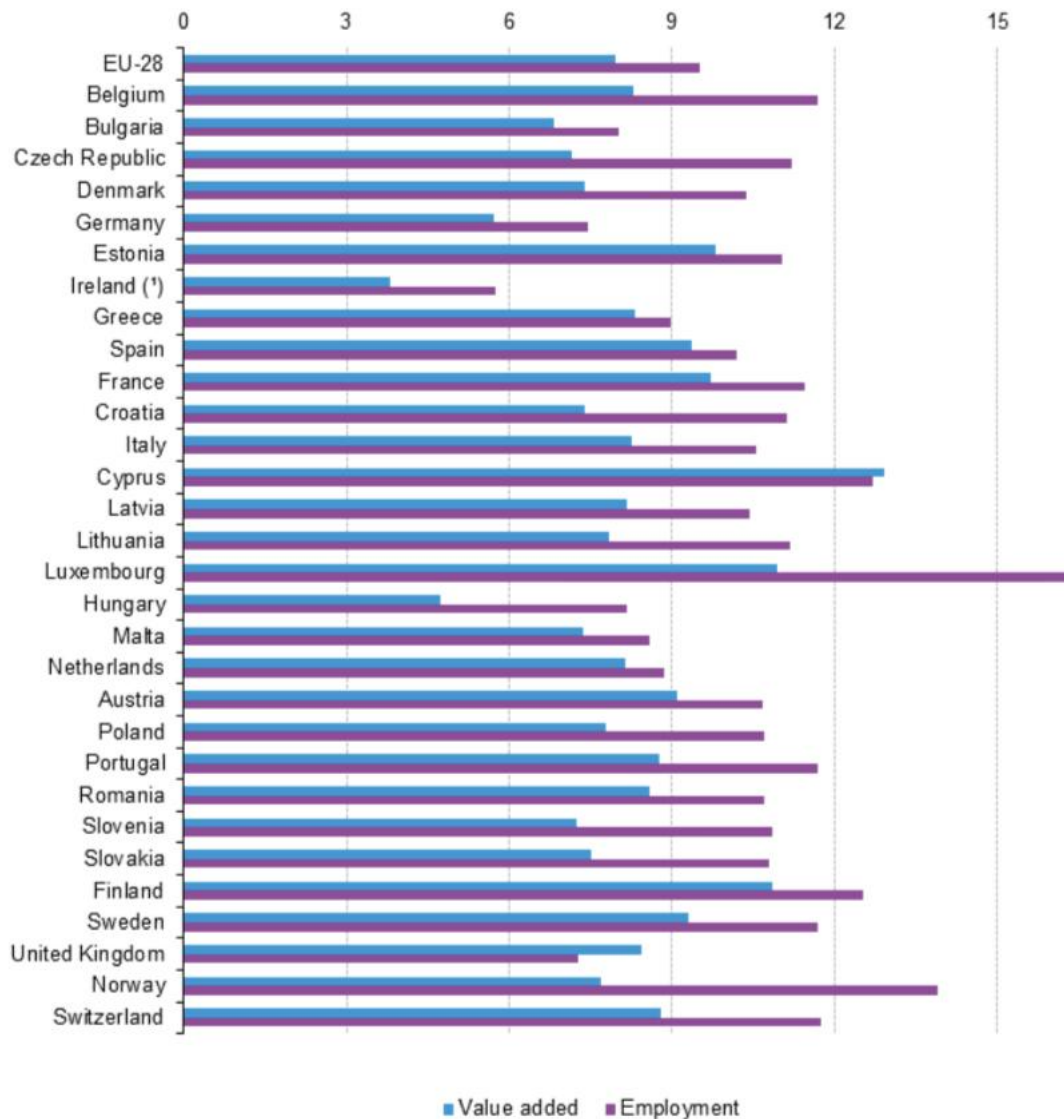
¹ Στοιχεία Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής της Ρουμανίας.

² Eastern European Construction Forecast Report 2019.

³ Vitalis Construction Report 2020.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται η κατάταξη της Ρουμανίας ανάμεσα στις χώρες ΕΕ με κριτήρια τη συνεισφορά στο ΑΕΠ και την απασχόληση (στοιχεία Eurostat, Ιανουάριος 2020)

Διάγραμμα II: Ο κατασκευαστικός τομέας στις χώρες ΕΕ σε επίπεδο απασχόλησης και συνεισφοράς στο ΑΕΠ.

Πηγή: Eurostat

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Ινστιτούτου Στατιστικής της Ρουμανίας, ο κατασκευαστικός τομέας σημείωσε αύξηση της τάξεως του 6,4% το 2019 σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η κατασκευαστική δραστηριότητα συνεχίστηκε σχεδόν αμείωτη από τις αρχές του έτους, παρά την πανδημική κρίση, με τα περισσότερα εργοτάξια στη χώρα να βρίσκονται σε κανονική λειτουργία και κατά τη διάρκεια κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Σύμφωνα μάλιστα με στοιχεία του ρουμανικού Ινστιτούτου Στατιστικής, η αύξηση του όγκου των κατασκευαστικών εργασιών στη Ρουμανία κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020 ήταν της τάξεως του 32,6% και αναμένεται πως ο εν λόγω κλάδος θα είναι σχετικά ανθεκτικός το επόμενο διάστημα, καθώς, αφ' ενός έχουν ανακοινωθεί από την κυβέρνηση έργα υποδομής και, αφ' ετέρου, προβλέπεται επέκταση των κέντρων logistics στη χώρα.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι δείκτες μέτρησης της αύξησης των κατασκευαστικών δραστηριοτήτων και του καταμερισμού ανά τομέα δραστηριότητας το 2020.

Πίνακας Ι: Δείκτες κατασκευαστικών εργασιών 2020

Δείκτες τιμών κατηγοριών κατασκευαστικών έργων (%) 2015=100	Ιαν.20	Φεβρ.20	Μαρτ.20	Απρ.20
ΣΥΝΟΛΟ	66,5	79,4	111,7	114,5
Νέες κατασκευές	75,6	88,2	120,5	119,0
Επισκευές κεφαλαίου	38,4	46,0	72,9	82,3
Τρέχουσες κατασκευές	60,9	78,1	113,4	123,2
Κατοικίες	151,5	161,6	196,6	195,9
Γραφεία	69,6	87,4	115,9	118,9
Μηχανικές εργασίες	47,1	58,3	91,8	95,3

(Πηγή: Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας)

B. Προσφορά

1. Κατασκευές εντός αστικού τοπίου (κατοικίες, εργασιακοί χώροι)

Μεγάλη ανάπτυξη γνωρίζει η αγορά ακινήτων τα τελευταία χρόνια στη Ρουμανία. Μετά την κρίση του 2008, ολοένα και περισσότεροι ξένοι επενδυτές έχουν επενδύσει κεφάλαια στην εν λόγω αγορά. Οι λόγοι ανάπτυξης των κατασκευαστικών δραστηριοτήτων ανάγονται (α) στη μεγάλη διάδοση του προγράμματος PrimaCasa, με το οποίο παρέχονται δάνεια στους ενδιαφερομένους με παροχή εγγύησης του ρουμανικού δημοσίου ύψους ως και 60.000 ευρώ απέναντι στις εμπορικές τράπεζες και (β) στη μεγάλη εισροή συναλλάγματος που έρχεται στη χώρα από τα 3,4 εκατ. Ρουμάνων που ζουν στο εξωτερικό και επενδύονται κατά κύριο λόγο στην αγορά πρώτης κατοικίας.

Στη Ρουμανία υπάρχουν αυτή τη στιγμή μεγάλοι developers στη χώρα, εταιρία Globalworth (η οποία ως τον Φεβρουάριο 2020 ανήκε στον Ιωάννη Παπαλέκα και πλέον στον όμιλο CRIPIG), που δραστηριοποιείται στην κατασκευή πολύ υψηλών κτηρίων, προορισμένων κυρίως για εργασιακούς χώρους, επιφάνειας άνω του 1 εκατ. τ.μ, όπου στεγάζονται μεγάλες πολυεθνικές.

Ακολουθούν οι: NEPI, η οποία ασχολείται με την κατασκευή γραφείων και εμπορικών κέντρων, Baneasa Developments, One United Properties, Orione Immobiliare, ενώ από

ελληνικών συμφερόντων δραστηριοποιούνται οι: Alesonor, Belize, HBC, Marathon, Linda, Medcity κ.α.

2. Έργα υποδομής / αριθμός και μέγεθος εταιριών

Η Ρουμανία είναι μια χώρα που πάσχει αρκετά σε επίπεδο υποδομών, κυρίως οδικών δικτύων, η αναβάθμιση των οποίων είναι επιβεβλημένη για τη βελτίωση του επιπέδου ζωής των κατοίκων, την προσέλκυση επενδύσεων και την εξασφάλιση της βιωσιμότητας της οικονομικής της ανάπτυξης. Από την ένταξή της στην ΕΕ και την συνεπακόλουθη εισροή κοινοτικών κονδυλίων, σημαντικά έργα υποδομών έχουν ανακοινωθεί. Λιγότερα από τα αναμενόμενα, ωστόσο, έχουν ολοκληρωθεί, αφ' ενός λόγω της χαμηλής απορροφητικότητας κοινοτικών κονδυλίων και αφ' ετέρου λόγω συχνών μεταβολών στη λήψη αποφάσεων ως προς τις προτεραιότητες υλοποίησης έργων αιχμής.

Στην ανάλυση που ακολουθεί περιγράφονται ανά τομέα τα βασικά έργα που σχεδιάζεται να υλοποιηθούν τα επόμενα χρόνια:

1. Οδικό δίκτυο

Από τη Ρουμανία διέρχονται οδικά δίκτυα δύο Πανευρωπαϊκών Διαδρόμων: IV και IX.

Ο Πανευρωπαϊκός Διάδρομος IV ξεκινά από τη Γερμανία (η μία αφετηρία είναι η Νυρεμβέργη και η δεύτερη η Δρέσδη, με τους δύο δρόμους να ενώνονται στην Πράγα), διασχίζει Τσεχία, Σλοβακία, Αυστρία, Ουγγαρία, φτάνει στην πόλη Αράντ στη Δυτική Ρουμανία και από εκείνο το σημείο ξεκινούν δύο διακλαδώσεις: η μία καταλήγει στην Κωσταντζα και η άλλη, μέσω Βουλγαρίας καταλήγει στη Θεσσαλονίκη. Από τη Σόφια ξεκινά ένας ακόμη δρόμος που καταλήγει στην Κωνσταντινούπολη (βλ. Χάρτη 1).

Τμήμα του Πανευρωπαϊκού Διαδρόμου IV είναι η Ευρωπαϊκή Οδός 79, με έκταση 1.160 χμ. Ξεκινά από την πόλη Μίσκολτς της Ουγγαρίας και καταλήγει στη Θεσσαλονίκη. Το ελληνικό τμήμα έχει μήκος 120 χμ και εκτείνεται από τη Θεσσαλονίκη ως τον Προμαχώνα. Στη Βουλγαρία συνεχίζει στις πόλεις Βλαγκόεγκραντ, Πέρνικ, Σόφια, Μπότεβγκραντ, Βράτσα και φτάνει στο Βιντίν. Το Βιντίν ενώνεται με γέφυρα με τη ρουμανική πόλη Καλαφάτ, στην απέναντι όχθη του Δούναβη. Η γέφυρα εγκαινιάστηκε το 2013 και συνιστά το δεύτερο σημείο οδικής σύνδεσης των δύο χωρών (το έτερο σημείο είναι η γέφυρα του Δούναβη που ενώνει τη βουλγαρική πόλη Rusu με τη ρουμανική Giorgiu). Μετά το Καλαφάτ, ο δρόμος φτάνει μέσω TurnuSeverin, Lugoj και Nadlac στα σύνορα με την Ουγγαρία. Το οδικό αυτό δίκτυο (Καλαφάτ- TurnuSeverin, Lugoj - Nadlac) έχει έκταση 400 χμ. Μετά τα βουλγαρο-ρουμανικά σύνορα και μέχρι το Lugoj είναι εθνική οδός (διπλής κατεύθυνσης, χωρίς διαχωριστικό). Στο Lugoj ενώνεται με τον αυτοκινητόδρομο A1 ως τα ρουμανο-ουγγρικά σύνορα. Επί ουγγρικού εδάφους διασχίζει τις πόλεις Μπερεττουσιφάλου και Ντέμπρετσεν και φτάνει ως το Μίσκολτς.

Στη Ρουμανία υπάρχει σχεδιασμός και για δεύτερη διακλάδωση που περνά από το Βουκουρέστι και καταλήγει επίσης στην πόλη Αράντ στη δυτική Ρουμανία, συνολικής έκτασης 581,04 χμ (Αυτοκινητόδρομος A1). Προώριεται να διέρχεται από τις πόλεις Pitesti, Sibiu, Deva και Lugoj (βλ. Χάρτη 1). Το οδικό δίκτυο Pitesti - Βουκουρέστι είναι ήδη

ολοκληρωμένο. Ο διαγωνισμός για το τμήμα που ενώνει τις πόλεις Sibiu και Pitesti, έκτασης 70 χμ δεν έχει ακόμα δημοπρατηθεί σε ολη του την έκταση. Πρόκειται για το πιο δύσκολο κομμάτι του δικτύου, καθώς περνά μέσα από τα Καρπάθια. Το ύψος της επένδυσης υπολογίζεται σε 1,6 δισ. ευρώ, 75% του οποίου αναμένεται να καλυφθεί από κοινοτικά κονδύλια και το υπόλοιπο από το ρουμανικό κρατικό προϋπολογισμό. Οι πιο αισιόδοξες εκτιμήσεις τοποθετούν την ολοκλήρωσή του στο τέλος του 2021.

Χάρτης 1. Αυτοκινητόδρομος A1 Arad - Bucuresti

Μετά το Sibiu, το οδικό δίκτυο διέρχεται από την πόλη Deva. Ο αυτοκινητόδρομος Sibiu - Deva είναι ολοκληρωμένος. Το τμήμα του αυτοκινητοδρόμου A1 που ενώνει τις πόλεις Deva και Lugoj, έκτασης 47,31 χμ είναι υπό κατασκευή. Οι εταιρίες που έχουν αναλάβει τα τρία υποέργα του αυτοκινητοδρόμου Deva - Lugoj είναι οι εξής: οι ιταλικές SALINI IMPREGILO S.P.A. και S.E.C.O.L (υποέργο 2), η κοινοπραξία S.C. TELOXIM CON S.R.L. – COMSA S.A. – ALDESA CONSTRUCCIONES S.A. – S.C. ARCADIS EUROMETUDES S.A. (υποέργο 3) και οι S.C. TEHNOSTRADE S.R.L. – S.C. SPEDITION UMB S.R.L. (υποέργο 4). Μεταξύ των πόλεων Lugoj και Arad, ο αυτοκινητόδρομος είναι πλήρως λειτουργικός.

Σημειώνεται πως προέκταση του αυτοκινητοδρόμου A1 προς Μαύρη Θάλασσα είναι ο αυτοκινητόδρομος A2 που ξεκινά από Βουκουρέστι και καταλήγει στην Κωσταντζα, ο οποίος είναι επίσης ολοκληρωμένος.

Χάρτης 2. Αυτοκινητόδρομος A2: Bucuresti - Constanta

Ο Πανευρωπαϊκός Διάδρομος ΙΧ, ο οποίος συνδέει το Ελσίνκι της Φινλανδίας με την Αλεξανδρούπολη, διέρχεται επίσης από τη Ρουμανία. Μετά το Ελσίνκι, περνά από τις πόλεις Νγborg - Αγία Πετρούπολη - Μόσχα - Κίεβο - Chişinău - Βουκουρέστι - Ruse και Dimitrograd για να καταλήξει στην Αλεξανδρούπολη (βλ. Χάρτη 3).

Χάρτης 3.: Πανευρωπαϊκός Διάδρομος ΙΧ

Ο πίνακας που ακολουθεί αποτυπώνει, συνολικά, τις βασικές οδικές αρτηρίες που διατρέχουν τη Ρουμανία, καθώς επίσης και το ποσοστό κατά το οποίο έχει προχωρήσει η κατασκευή τους⁴. Περισσότερες λεπτομέρειες για συγκεκριμένα έργα που έχουν προκηρυχθεί προς το σκοπό της ολοκλήρωσης κατασκευής αυτοκινητοδρόμων και της

⁴<http://www.cnadnr.ro/en/node/2534>

αναβάθμισης των σχετικών δικτύων παρατίθενται σε ειδικό παράρτημα στο τέλος της μελέτης (Παράρτημα Ι).

Στον πίνακα που ακολουθεί, αποτυπώνονται τα εν εξελίξει οδικά έργα και το στάδιο ολοκλήρωσής τους (με πράσινο σε λειτουργία, με κίτρινο υπό εκτέλεση και με γκρι σχεδιαζόμενο)

Οδικοί Άξονες	Τμήματα	Στάδιο ολοκλήρωσης
A0 - Centura Bucuresti	Centura Bucuresti	
A1 - Bucuresti - Nadlac	Bucuresti - Pitesti - Curtea de Arges - Sibiu - Orastie - Deva - Lugoj - Timisoara - Arad - Nadlac - Ungaria	
A2 - Autostrada Soarelui	Bucuresti - Fetesti - Cernavoda - Medgidia - Constanta	
A3 - Autostrada Transilvania	Bucuresti - Ploiesti - Comarnic - Brasov + Tg. Mures - Gilau - Bors - Ungaria	
A4 - By-Pass Constanta	Ovidiu - Agigea	
A6 - Lugoj - Calafat	Lugoj - Drobeta Turnu Severin - Calafat	
A7 - Ploiesti - Pascani	Ploiesti - Buzau - Focsani - Bacau - Pascani	
A10 - Sebes - Turda	Sebes - Turda	
A11 - Arad - Oradea	Arad - Oradea	
Drum Expres DX12 Craiova - Pitesti	Craiova - Slatina - Pitesti	
Alte propuneri	Alte propuneri de autostrazi in Romania	

Πηγή: <http://www.130km.ro/harta.html>

Χάρτης 4.: Αποτίπωση εξέλιξης υλοποίησης αυτοκινητοδρόμων (με γκρι τα σχεδιαζόμενα τμήματα, με πορτοκαλί τα υπό εκτέλεση, με πράσινο οι αυτοκινητόδρομοι σε λειτουργία)

Πηγή: <http://www.130km.ro/harta.html>

Πρόσφατες εξελίξεις εντός του 2019 -2020.

Οι πιο πρόσφατες εξελίξεις στα έργα υποδομής στον τομέα οδικών δικτύων είναι η υπογραφή στα μέσα Απριλίου 2019 συμβάσεων για την έναρξη τριών σημαντικών έργων: την κατασκευή του πρώτου μέρους του αυτοκινητόδρομου Sibiu-Pitesti, έκτασης 13 χμ, με το κόστος κατασκευής να ανέρχεται σε 10 εκατ. ευρώ ανά χμ, το έργο ενίσχυσης της οδικής ασφάλειας στο Drumul Taberei, αξίας 24 εκατ. ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) και την κατασκευή του τρίτου τμήματος του Περιφερειακού Βουκουρεστίου.

Το τρίτο μάλιστα έργο είναι και ελληνικού ενδιαφέροντος, καθώς στις 14.4.2019 υπεγράφη μεταξύ του διευθύνοντος συμβούλου της ελληνικής εταιρίας ΑΚΤΩΡ και του τότε διευθυντή της Εθνικής Εταιρείας Αυτοκινητοδρόμων και Εθνικών Οδών Ρουμανίας (CNAIR), κ. Narcis Neaga σύμβαση για την μελέτη και κατασκευή του τρίτου τμήματος (Lot 3) της Περιφερειακής Οδού του Βουκουρεστίου. Το οδικό έργο, έκτασης 18 χμ και με προϋπολογισμό που ανέρχεται σε 180 εκατ. ευρώ, προβλέπεται να υλοποιηθεί εντός των επόμενων μηνών.

Τον τελευταίο μήνα, ο ρουμανικός τύπος φιλοξενεί αρκετά δημοσιεύματα σχετικά με την πορεία εργασιών κατασκευής αυτοκινητόδρομου που θα ενώνει τις πόλεις Sebeș και Turda (A10), και συγκεκριμένα το δεύτερο τμήμα αυτού, το οποίο έχει αναλάβει η εταιρία ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.

Αφορμή για τα δημοσιεύματα έδωσε η πρόσφατη επίσκεψη του Ρουμάνου Πρωθυπουργού κ. Ludovic Orban το Μάιο τ.έ, μαζί με την νέα επικεφαλής της Αρχής Διαχείρισης Οδικών Δικτύων (CNAIR) κα Mariana Ionita στον τόπο των εργασιών, όπου διαπιστώθηκε πρόοδος στις εργασίες ασφαλτόστρωσης, και οι δηλώσεις του ότι η ρουμανική κυβέρνηση θα είναι συνεπής στην τήρηση των όρων των συμβάσεων και ότι το ίδιο αναμένει και από τους αναδόχους. Ως ημερομηνία όπου αναμένεται να παραδοθεί το έργο ανέφερε την 30η Νοεμβρίου τ.έ.

Εκτός από τμήμα αυτοκινητοδρόμου Sebes και Turda, η ΑΚΤΩΡ έχει αναλάβει και άλλα σημαντικά έργα οδικού δικτύου στη Ρουμανία (τμήμα 3 της Περιφερειακής Οδού του Βουκουρεστίου και αυτοκινητόδρομο Baia Mare – Sighetu Marmatiei), ενώ δραστηριοποιείται και σε έργα αναβάθμισης σιδηροδρομικών δικτύων της χώρας (τμήμα Arata - Cata της σιδηροδρομικής γραμμής Brasov – Simeria, σε κοινοπραξία με τις Alstom και Arcada, έργο αναβάθμισης των σιδηροδρομικών τμημάτων Brasov – Arata και Cata – Sighisoara, και αποκατάσταση σιδηροδρομικών τμημάτων Micasasa - Coslariu και Gurasada – Ilteu.

Τα έργα που την τρέχουσα περίοδο είναι σε εξέλιξη στις εθνικές οδούς της χώρας είναι τα ακόλουθα:

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΔΩΝ:

Serbes – Turda

Sibiu-Pitesti

Pod Braila

Brasov – Targy Mures - Cluj – Oradea

Centura (Περιφερειακή) Βουκουρεστίου

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ

ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ:

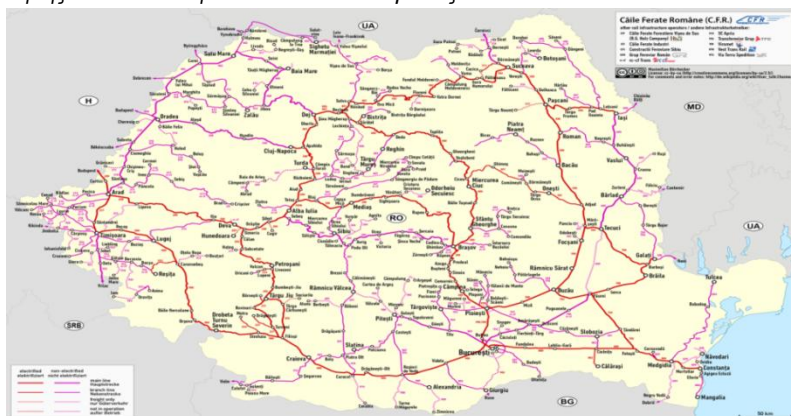
- DN 73
- Υπέργεια διάβαση Oradea - Zona Ciheiului
- Υπέργεια διάβαση Oradea Nojoridului
- Υπέργεια διάβαση Satu Mare
- Γέφυρα στο Giurgiu πάνω από το Δούναβη
- Γέφυρα πάνω από τον ποταμό Oituz, στην Εθνική Οδό DN 11 Poiana Sarata)
- Αναστήλωση Γέφυρας στην Agigea (DN 39)
- Ανακατασκευή ΕΟ DN 76, Deva - Oradea

II. Σιδηροδρομικό δίκτυο

Η Ρουμανία διασυνδέεται σιδηροδρομικά με την Ουγγαρία (Carei, Valealui Mihai, Episcopia Bihor, Salonta, Curtici), με τη Σερβία (διασταύρωση στη Jimbolia και τη Stamora Moravița).

Από το 1998 που απελευθερώθηκε ο τομέας των σιδηροδρομικών μεταφορών λειτουργούν αρκετές εταιρίες σιδηροδρομικών μεταφορών (Regiotrans, Grup Feroviar Român, Servtrans, Softrans, Transferoviar Grup, Unifertrans

Χάρτης 5.: Αποτύπωση Οδικών Δικτύων Ρουμανίας

Στη Ρουμανία, τα σιδηροδρομικά δίκτυα είναι στην πλειοψηφία τους απαρχαιωμένα και χρήζουν αναβάθμισης.

Το πρώτο ήμισυ του 2016, η Αρχή Σιδηροδρόμων Ρουμανίας (CFR SA) ολοκλήρωσε έξι μεγάλα επενδυτικά σχέδια αξίας 1,32 δισ. RON και ξεκίνησε την υλοποίηση άλλων πέντε, το ύψος των οποίων εκτιμάται στα 7 δισ. RON (1,56 δισ. ευρώ). Το 2017 επιπλέον 58 επενδυτικά σχέδια ύψους 12,6 δισ. RON (2,8 δισ. ευρώ) ξεκίνησαν.

Ένα από τα σημαντικά έργα αναβάθμισης σιδηροδρομικής γραμμής που ξεκίνησε το 2017 ήταν το Car Y Ilteu - Gurasada. Στα τέλη Νοεμβρίου 2017 υπεγράφη μεταξύ του ρουμανικού Οργανισμού Σιδηροδρόμων και της κοινοπραξίας RAILWORKS, η οποία απαρτίζεται από τις εταιρίες Alstom, Aktor και Arcada (γαλλικών, ελληνικών και ρουμανικών συμφερόντων αντίστοιχα), συμφωνία για εκσυγχρονισμό της σιδηροδρομικής γραμμής Car Y Ilteu - Gurasada, έκτασης 22,34 χμ. Η γραμμή αυτή εντάσσεται στον άξονα TEN - T 22 (Πανευρωπαϊκός Διάδρομος Ρήνου - Δουνάβεως, βόρειο τμήμα) για τη διασύνδεση των πόλεων Νυρεμβέργη - Βιέννη - Πράγα - Βουδαπέστη - Σιμέρια - Μπρασόβ - Βουκουρέστι - Κωνσταντζα.

Στόχος του έργου, το κόστος του οποίου εκτιμάται σε 1,5 δισ. RON (322 εκατ. ευρώ) και καλύπτεται από ευρωπαϊκά κονδύλια και τον κρατικό προϋπολογισμό, είναι η αναβάθμιση του υπάρχοντος σιδηροδρομικού δικτύου, ώστε να υποστηρίξει τη διέλευση επιβατηγών τρένων μέγιστης ταχύτητας 160 χμ/ώρα, αλλά και η δημιουργία έργων υποδομής, όπως η κατασκευή 15 γεφυρών, δύο σηραγγών, 17 υπογείων και μίας υπέργειας διάβασης, η ανακατασκευή τεσσάρων σιδηροδρομικών σταθμών και ο ανά συγκεκριμένα σημεία εκσυγχρονισμός δικτύου, βάσει προδιαγραφών του Ευρωπαϊκού Συστήματος

Διαχείρισης Σιδηροδρομικών Δικτύων (Κανονισμός 1316/2013). Παράλληλα, στη σύμβαση προβλέπονται έργα ηλεκτροδότησης και ενεργειακής υποστήριξης του δικτύου.

Το έργο αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση των υποδομών της χώρας, τομέας στον οποίο η Ρουμανία πάσχει σοβαρά, καθώς θα επιτρέψει ταχύτερη και ασφαλέστερη διέλευση αμαξοστοιχιών, στοιχείο που θα συντελέσει στην αποτελεσματικότερη εμπορική, τουριστική και ευρύτερη οικονομική διασύνδεση ευρωπαϊκών πόλεων της Κεντρικής Ευρώπης. Το Μάιο 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε ότι το Ταμείο Συνοχής θα χρηματοδοτήσει το έργο κατά 1,3 δισ.ευρώ⁵.

Στις αρχές του 2019, η τουρκική κοινοπραξία Alsim Alarko Sanayi Tesisleri Makiol İnşaat Sanayi Turizm κέρδισε το διαγωνισμό για την αναβάθμιση της σιδηροδρομικής γραμμής Arata-Cata στην Τρανσυλβανία (28,6 χμ), συνολικού κόστους 600 εκατ. ευρώ (συγχρηματοδοτούμενο έργο κατά 82% από κοινοτικά κονδύλια και κατά 18% από τον κρατικό προϋπολογισμό).

III. Αερομεταφορές

Στη Ρουμανία, οι αερομεταφορές παρουσιάζουν σημαντική αύξηση τα τελευταία χρόνια. Το 2016

Τα αεροδρόμια της Ρουμανίας είναι τα ακόλουθα:

Arad (ARW / LRAR)
Bacău (BCM / LRBC)
Baia Mare (BAY / LRBM)
Braşov - Ghimbav (--- / LRBV)
Bucureşti/Băneasa - Aurel Vlaicu (BBU / LRBS)
Bucureşti - Henri Coanda (OTP / LROP)
Caransebeş (CSB / LRCS)
Cluj-Napoca (CLJ / LRCL)
Constanţa - Mihail Kogălniceanu (CND / LRCK)
Craiova (CRA / LRCV)
Iaşi (IAS / LRIA)
Oradea (OMR / LROD)
Satu Mare (SUJ / LRSM)
Sibiu (SBZ / LRSB)
Suceava – Ştefan cel Mare (SCV / LRSV)
Târgu Mureş - Transilvania (TGM / LRTM)
Timişoara - Traian Vuia (TSR / LRTR)
Tulcea - Delta Dunării (TCE / LRTC)
Tuzla (--- / LRTZ)

⁵ <https://www.cfrcalatori.ro/wp-content/uploads/2019/03/Raport-activitate-CFR-Calatori-2018-EN.pdf>

V. Μεταφορά - αποθήκευση εμπορευμάτων (Logistics)

Ο τομέας των μεταφορών – προμηθειών – αποθήκευσης (Logistics) έχει αρχίσει να αναπτύσσεται σημαντικά στη Ρουμανία τα τελευταία χρόνια, μετά την κρίση της περιόδου 2008-2012. Τα τελευταία δύο έτη μάλιστα εξελίσσεται ταχύτατα. Τα χαρακτηριστικά της χώρας, τα οποία ευνοούν την ανάπτυξη του κλάδου είναι η γεωγραφική της θέση, που αποτελεί συνδυασμό σημεία δυτικής με την ανατολική Ευρώπη, και το χαμηλό κόστος εργασίας.

Ο τομέας logistics κατατάσσεται στη δεύτερη θέση στις ΑΞΕ, μετά την ανάπτυξη ακινήτων προορισμένων για εργασιακούς χώρους. Πέντε διεθνείς επιχειρήσεις ελέγχουν το μεγαλύτερο μερίδιο αποθηκευτικών χώρων για εμπορεύματα στη Ρουμανία, η συνολική έκταση του οποίου ανέρχεται σε 1.9 εκατ. τ.μ. Το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς καταλαμβάνει η ολλανδικών και τσεχικών συμφερόντων εταιρεία CTP, ακολουθεί ο τσεχικός όμιλος P3, η βελγική Alinso, η αυστραλιανή Cromwell και η ελληνο-βρετανικών συμφερόντων Globalworth.

Το 2017 ειδικότερα έγιναν σημαντικές επενδύσεις κατ' εξοχήν στην πόλη του Βουκουρεστίου, σε αποθηκευτικούς χώρους, των οποίων η έκταση υπερβαίνει τα 500.000 τ.μ⁶.

Στη Ρουμανία υπάρχουν πολλά πάρκα logistics, ενώ έχει ξεκινήσει η δημιουργία και νέων σε περιοχές όπως Timisoara, Sibiu, Pitesti, Cluj, AlbaJulia.

Μερικά από τα ήδη εγκατεστημένα πάρκα είναι τα ακόλουθα:

1. Mercury Logistic Park,
2. The Cefin Park in Arad,
3. Deva Logistic Center,
4. ProLogis Park,
5. Europolis Park/ Bucharest Park,
6. WestPark

Τα συνολικά αποθέματα στη Ρουμανία υπολογίζεται ότι στο τέλος του 2018 άγγιξαν τα 3,9 εκατ. τ.μ, ενώ σε αυτά - ενδεικτικά αναφέρεται ότι στην Γερμανία, μια χώρα με 80 εκατ. κατοίκους, οι αντίστοιχοι χώροι υπολογίζονται σε 80 εκατ. τ.μ., ενώ σε άλλες χώρες της Κεντρικής Ευρώπης (Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία, Ουγγαρία) δεν ξεπερνούν τα 25 εκατ. τ.μ, την ίδια στιγμή που αυξάνονται διαρκώς οι ανάγκες των πολυεθνικών για επέκταση του δικτύου αποθηκών. Διαπιστώνονται, εν προκειμένω, σημαντικές προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης του εν λόγω κλάδου.

V. Αγορά ακινήτων

Η ανάπτυξη ακινήτων αποτελεί μια από τις σημαντικότερες εμπορικές δραστηριότητες στη Ρουμανία ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 2000, με δυναμική προοπτική τόσο στην ανάπτυξη κατοικιών, όσο και ακινήτων για εργασιακούς χώρους. Χαρακτηριστικό είναι ότι, ενώ το 2004, οι χώροι που προορίζονταν για γραφεία άγγιζαν τα 168.000 τ.μ, σήμερα ξεπερνούν τα 2,7 εκατ. τ.μ. Η τάση επεκτείνεται και σε άλλες, πλην

⁶ JLL, Bucharest City Report 2017

Βουκουρεστίου πόλεις, όπου η συνολική έκταση ακινήτων για εργασιακούς χώρους εκτιμάται σε 690.000 τ.μ.

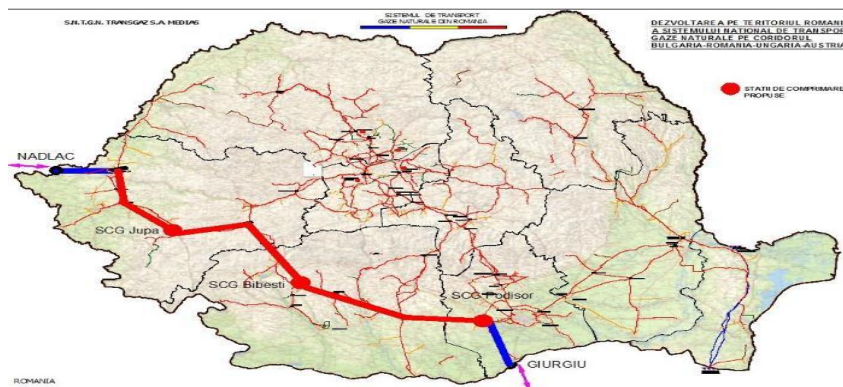
Οι εκδοθείσες οικοδομικές άδειες το 2019 ήταν 52.841 εκ των οποίων 42.541 για κατοικίες (έναντι 42.693 το 2018).

Αύξηση παρουσίασε ο τομέας της κατασκευής κτηρίων προορισμένων για επαγγελματική στέγη, καθώς προστέθηκαν 293.000 τ.μ. στην ήδη υπάρχουσα έκταση των 2,9 εκατ. τ.μ. Τα νέα κτηριακά συγκροτήματα που προστέθηκαν εντός του 2019 ήταν τα: Renault Bucharest Connected, Business Garden Bucharest, Expo Business Park, The Mark, Oregon Park- Building C, The Light, Equilibrium-Building A, The Bridge- Building B, Timpuri Noi Square-Building C, Sema Park V-Berlin, Office 1, Eminescu Office, Splay.

VI. Κατασκευή αγωγών φυσικού αερίου

Συνολικά για τη μεταφορά του φυσικού αερίου στη Ρουμανία έχουν δημιουργηθεί αγωγοί συνολικού μήκους 13.110 χμ. Η ενεργειακή διασύνδεση εκτός συνόρων της Ρουμανίας γίνεται μέσω των ακόλουθων αγωγών: Arad-Szeged (ενώνει Ρουμανία με Ουγγαρία, είναι μονής κατεύθυνσης και κατά 50% ανήκει στην Transgas), Giurgiu - Ruse (διασύνδεση Ρουμανίας - Βουλγαρίας), όμως οι ποσότητες που μεταφέρουν θεωρούνται ιδιαίτερα μικρές, καθώς επίσης και τέσσερις αγωγοί που συνδέουν τη Ρουμανία με την Ουκρανία.

Ένα νέο σχέδιο αγωγού που κατασκευάζεται από την Transgaz και ενώνει ενεργειακά τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την Ουγγαρία και την Αυστρία είναι ο αγωγός BRUA (γνωστός και ως ROHUAT). Η συνολική εκτίμηση κόστους για την κατασκευή του ανέρχεται σε 479 εκατ.ευρώ, μέρος του οποίου η ρουμανική πλευρά εξασφάλισε εντός του 2016 από κοινοτικούς πόρους (179 εκατ. ευρώ) και από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (60 εκατ. ευρώ) και το οποίο, μετά την ολοκλήρωσή του, που τοποθετείται στο τέλος του 2019, αναμένεται να ενισχύσει τη διασύνδεση των χωρών της Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Το μήκος του αγωγού θα είναι 570 χμ και η δυναμικότητά του 4,4 δισ. κ.μ. το χρόνο. Σημειώνεται ότι οι τέσσερις εμπλεκόμενες χώρες υπέγραψαν στις 28.9.2017 Μνημόνιο Κατανόησης, ενώ στις 6 Φεβρουαρίου 2018 υπεγράφη μεταξύ Ρουμανίας - Ουγγαρίας συμφωνία για την εξασφάλιση τεχνικών προδιαγραφών, προκειμένου να πραγματοποιείται η μεταφορά φυσικού αερίου από Ρουμανία προς Ουγγαρία ως το 2020.

(Φωτογραφία: romaniajournal.ro)

Αναφορικά με τις αποθήκες φυσικού αερίου, σημειώνεται πως η Ρουμανία έχει έξι - πέντε ανήκουν στη Romgas και η έκτη στη Depomures, που είναι θυγατρική της γαλλικής ENGIE.

Στο σημείο αυτό, μνείας χρήζει ο εντοπισμός κοιτασμάτων σχιστολιθικού αερίου στις περιοχές Bârlad, Pungesti και Dobruja, άδεια για την εξόρυξη των οποίων δόθηκε το 2010 στην αμερικανική Chevron. Η επένδυση δεν προχώρησε, ωστόσο, καθώς δεν κρίθηκε εμπορικά αξιοποιήσιμη.

VIII. Παραγωγή δομικών υλικών

Ο κύκλος εργασιών των εταιριών παραγωγής δομικών υλικών στη Ρουμανία υπολογίζεται σε 5 δισ. ευρώ (στοιχεία 2016).

Οι μεγαλύτεροι παίκτες παραγωγής δομικών υλικών στη ρουμανική αγορά είναι η ελβετική Holcim, η γερμανική Carpatcement Holding και η γαλλική Lafarge, η Heidelberg Cement και η Terraplast στα πλαστικά. Στον τομέα της παραγωγής μεταλλευτικών προϊόντων, ηγετική θέση κατέχουν οι εταιρίες Intertranscom Imprex Slr, BilkaSteel Slr, Procema, Damila, Terra Steel, Wetterbest και Isoran.

2. Εξέλιξη παραγωγής

Ο κλάδος των δομικών υλικών συνέχεια στενά με την κατασκευαστική δραστηριότητα στη χώρα. Επόμενο ήταν λοιπόν την περίοδο 2008-2012 η σχετική αγορά να παρουσιάζει καθίζηση. Από το 2012 και ως σήμερα, παρατηρείται ανοδική πορεία. Σύμφωνα με το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής της Ρουμανίας, το 2015 η αύξηση του κύκλου εργασιών των εταιριών παρασκευής δομικών υλικών ήταν της τάξης του 12%, το 2016 ήταν 6% και το 2017 ήταν 10,3%.

3. Παραγωγική δυναμικότητα του κλάδου

Ο κλάδος παρουσιάζει ιδιαίτερη δυναμική και προσελκύει διαρκώς όλο και περισσότερες πολυεθνικές, όπως οι γερμανικές KnaufGips και Sirex Slr. Όσο συνεχίζεται η

κατασκευαστική δραστηριότητα στη χώρα, αναμένεται να εξακολουθήσει η δραστηριότητα των ενεργών στον τομέα αυτό εταιριών.

Αναφορικά με την αξία των επενδύσεων στον τομέα των κατασκευών το 2019, σύμφωνα με το Ινστιτούτο Στατιστικής της Ρουμανίας, αυτές αυξήθηκαν κατά 32,5% σε σχέση με το 2018.

4. Κόστος - Τεχνολογία παραγωγής

Το κόστος των κατασκευών παρουσιάζει εντυπωσιακά πτωτική πορεία την τελευταία δεκαετία. Από 14,5% που ήταν ο ρυθμός ανάπτυξης του κατασκευαστικού κόστους το 2005 -το δεύτερο υψηλότερο στην Ευρώπη μετά το Μαυροβούνιο - σε μια δεκαετία κατέστη σχεδόν μηδενικό⁷, από τα πιο ανταγωνιστικά πλέον στην Ευρώπη⁸. Στους παράγοντες που συμβάλλουν στην διατήρηση χαμηλού κόστους είναι οι χαμηλοί, παρά τις αυξήσεις της τελευταίας διετίας μισθοί ανειδίκευτων εργατών (5,5 ευρώ η ωριαία αμοιβή, από τις χαμηλότερες στην ΕΕ)⁹, η ευκολία και το χαμηλό κόστος σύστασης εταιρίας και αδειοδότησης (λιγότερο από 9.000 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου και του κόστους σύνταξης των σχετικών συμβολαίων) για κατασκευές¹⁰, η μηδενική φορολογία¹¹ κλπ.

Γ. Ζήτηση

1. Μέγεθος αγοράς - εξέλιξη κατανάλωσης σε βάθος δεκαετίας

1. Ιδιωτικές κατασκευές

Η ζήτηση στις ιδιωτικές κατασκευές παρουσίασε μεγάλη κάμψη την περίοδο 2008 - 2012, μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης. Από το 2012 ως σήμερα παρουσιάζει σημαντική ανάκαμψη, χωρίς ωστόσο να έχει αγγίξει τα προ του 2008 επίπεδα.

Ο πίνακας που ακολουθεί αποτυπώνει την εξέλιξη της ζήτησης στον τομέα ακινήτων ως το τέλος του 2019.

⁷http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:EU28_EA19_Countries_construction_cost_annual_rates_of_change_2005-2016.png

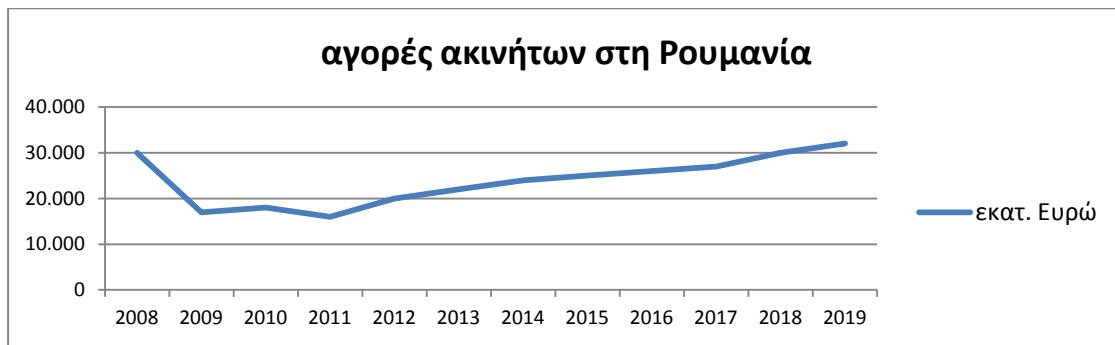
⁸ Arcadis Report 2019, https://images.arcadis.com/media/4/4/B/%7B44B0B1B0-C45C-4AFD-B7F2-772B23E6EA3A%7DAG1137_ICC_2019_14May_WEBSingle.pdf?_ga=2.108898306.1800625259.1559896701-1383450820.1559896701

⁹http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Hourly_labour_costs

¹⁰ Doing Business Overview for Romania, World Bank, 2017, όπως παρατίθεται και σε European Construction Sector Observatory, Country Profile: Romania, March 2017, σελ. 10

¹¹ Βλ. Ετήσια Έκθεση Γραφείου ΟΕΥ Βουκουρεστίου 2016,

(<http://www.agora.mfa.gr/inf/files/ETISIA%202016%20ro.pdf>) σελ. 43

Πηγή: Eurostat

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα έχει το πώς θα διαμορφωθούν οι τάσεις στην αγορά τόσο κατοικιών όσο και γραφείων στην μετά Covid εποχή. Από τη μία, η καθιέρωση της τηλεργασίας ενδέχεται να μειώσει ποσοτικά τη ζήτηση, από την άλλη, οι χώροι των γραφείων για όσους δουλεύουν με φυσική παρουσία θα πρέπει να πληρούν νέες προδιαγραφές ασφαλείας. Εξάλλου και στις κατοικίες η ζήτηση θα αναπροσαρμοστεί, τόσο λόγω μείωσης της καταναλωτικής πίστης, όσο και λόγω της διαμόρφωσης ειδικών χώρων εντός των κατοικιών για απομόνωση/εργασία/τηλεδιασκέψεις.

II. Έργα υποδομής

Οι απαιτήσεις των καιρών, προκειμένου η Ρουμανία να μπορέσει να αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό της και να εξελιχθεί σε σύγχρονη κεντροευρωπαϊκή πόλη, επιτάσσουν την επιτάχυνση των επενδύσεων σε έργα υποδομής. Τα τελευταία δύο χρόνια δεν έχουν γίνει πολλά βήματα, παρά τις διαρκείς συστάσεις διεθνών οικονομικών οργανισμών, με το άνοιγμα, ωστόσο, νέων διαγωνισμών, αναμένεται κάποια πρόοδος τα προσεχή έτη.

2. Παράγοντες επηρεασμού της αγοραστικής συμπεριφοράς

I. Ιδιωτικές κατασκευές

Η Ρουμανία είναι η χώρα με τα υψηλότερα ποσοστά ιδιοκατοίκησης στην ΕΕ (το 94% των Ρουμάνων το 2015 είχε τουλάχιστον ένα ακίνητο, τη στιγμή που ο μέσος όρος στην Ευρώπη είναι 69,5%). Η ύπαρξη τουλάχιστον πρώτης κατοικίας είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους Ρουμάνους, με αποτέλεσμα να υπάρχει πάντα ζήτηση για αγορά ακινήτων, η οποία έχει ενισχυθεί και χάρη στην αύξηση μισθών και συντάξεων την τελευταία διετία. Επιπλέον, λόγω της αύξησης αυτής του βιοτικού επιπέδου, παρατηρείται και στροφή μιας μερίδας Ρουμάνων υψηλής και -σε χαμηλότερα ποσοστά- μεσαίας τάξης προς πολυτελείς κατοικίες και χρήση στις κατασκευές υλικών υψηλών προδιαγραφών. Τέλος, σημειώνεται ότι στη Ρουμανία, λόγω της πληθώρας ξένων επενδυτών, ζουν πολλά στελέχη ξένων εταιριών που ανεβάζουν τα επίπεδα ζήτησης των ακινήτων

II. Έργα υποδομής

Όπως έχει επισημανθεί σε αρκετά σημεία της παρούσας μελέτης, η Ρουμανία είναι μία χώρα με μεγάλες ελλείψεις σε επίπεδο υποδομών, όπως συστηματικά επισημαίνεται

από διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς¹². Η βελτίωση των δικτύων μεταφορών της συνέχεται σημαντικά με την ευρύτερη οικονομική ανάπτυξή της. Η ένταξή της στην ΕΕ πρό δεκαετίας άνοιξε δρόμους για αξιοποίηση κοινοτικών κονδυλίων προς αυτήν την κατεύθυνση. Μέχρι στιγμής τα αποτελέσματα είναι κατώτερα των δυνατοτήτων της, αναμένεται, ωστόσο, την επόμενη δεκαετία τα έργα υποδομής να αυξηθούν σε κάποιο βαθμό.

3. Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης

Τα προγράμματα των κυβερνήσεων των τελευταίων δύο ετών, τόσο στον τομέα απόκτησης πρώτης κατοικίας (Πρόγραμμα PrimaCasa), όσο και χρηματοδότησης έργων υποδομής ευνοούν σημαντικά την αγορά ακινήτων, γεγονός που αποδεικνύεται και από το νέο κύμα ανοικοδόμησης, τόσο της πόλης του Βουκουρεστίου, όσο και άλλων σημαντικών πόλεων στη Ρουμανία. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 2017 κατά μέσο όρο οι αιτήσεις για χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα PrimaCasa έφταναν κατά μέσο όρο τις 600 ημερησίως. Το γεγονός ότι το εν λόγω πρόγραμμα συνεχίζεται και για το 2018, με αυστηρότερες, ωστόσο, προϋποθέσεις, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η ζήτηση για ακίνητα θα συνεχίσει να παραμένει υψηλή και την επόμενη δεκαετία. Κρίσιμο στην μετά Covid εποχή είναι ποια μορφή θα πάρει η ζήτηση ενόψει και των απαιτήσεων σε ασφάλεια, περιβαλλοντική μέριμνα και τηλεργασία.

4. Τιμές ακινήτων

Στο Βουκουρέστι, οι τιμές τόσο ενοικίασης, όσο και αγοράς ακινήτων, την τελευταία διετία έχουν εκτοξευθεί. Σημειώνεται, χαρακτηριστικά, ότι ο μέσος όρος τιμής πώλησης ακινήτου στο Βουκουρέστι είναι 1.373 ευρώ ανά τ.μ, στην Cluj 1.676 ευρώ/τ.μ, στην Τιμισοάρα 1.133 ευρώ/ τ.μ¹³, στο Μπρασόβ 1.140 ευρώ/τ.μ και στην Κωστάντζα 1.100 ευρώ/τ.μ. Στις νεόδμητες πολυκατοικίες του Βουκουρεστίου, οι τιμές κυμαίνονται μεταξύ 1.000 -2.500 ανάλογα με την περιοχή.

Αντίστοιχη πορεία ακολουθούν οι τιμές ενοικίασης, όπου το ενοίκιο διαμερίσματος έκτασης 100 τ.μ σε μία νεόδμητη πολυκατοικία μιας μέτριας γειτονιάς του Βουκουρεστίου ανέρχεται σε 1.000 ευρώ.

Δ. Διμερές εμπόριο στον τομέα των δομικών υλικών

Στην πρώτη 20άδα των σημαντικότερων εξαγωγίμων ελληνικών προϊόντων στη Ρουμανία, τα δομικά υλικά καταλαμβάνουν σημαντικές θέσεις, όπως φαίνεται από τον πίνακα που ακολουθεί (στην πρώτη στήλη αυτού αναγράφεται η κατάταξή τους στο σύνολο

¹²<http://www.worldbank.org/en/country/romania/publication/romania-systematic-country-diagnostic>

¹³ imobiliare.ro

των εξαγωγίμων προϊόντων μας. Κυριότερα δομικά υλικά είναι σύρματα από χαλκό, χοντρόσυρμα από σίδηρο και ράβδοι από σίδηρο.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

	Κεφάλαιο Συνδυασμένης Ονοματολογίας	Αξία Εξαγωγών 2019 (ευρώ)	Αξία Εξαγωγών 2018 (ευρώ)	Μεταβολή 2019/2018	Μερίδιο επί συνόλου 2019
72	Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	116.364.281	96.694.604	20,34%	11,18%
39	Πλαστικές ύλες & τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	104.483.832	107.339.766	-2,66%	10,04%
74	Χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό	69.655.902	67.217.939	3,63%	6,69%
76	Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο	45.849.700	44.013.189	4,17%	4,41%
32	Χρωστικά και άλλες χρωστικές ύλες	12.865.538	12.065.025	6,63%	1,24%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εισαγωγές-Αφίξεις, Εξαγωγές-Αποστολές κατά χώρα και τετραψήφιο επίπεδο Σ.Ο. (CN4)
Επεξεργασία στοιχείων: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Βουκουρεστίου

Η ανάλυση των εν λόγω προϊόντων, σε τετραψήφια δασμολογική κλάση, με τη σειρά κατάταξης τους ανάμεσα στις εξαγωγές μας, είναι η ακόλουθη:

	CN4	Περιγραφή προϊόντων	Αξία Εξαγωγών 2019 (ευρώ)	Αξία Εξαγωγών 2018 (ευρώ)	Μεταβολή 2019/2018	Μερίδιο επί συνόλου 2019
		ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΓΩΓΩΝ	1.040.425.928	969.537.567	7,31%	
2	7213'	Χονδρόσυρμα από σίδηρο, ακανόνιστα περιελιγμένο	73.479.731	58.909.821	24,73%	7,06%
3	7408'	Σύρματα από χαλκό	51.279.374	48.489.076	5,75%	4,93%
5	7214'	Ράβδοι από σίδηρο	31.534.952	26.608.282	18,52%	3,03%
7	3903'	Πολυμερή του στυρολίου σε αρχικές μορφές	24.339.138	27.595.292	-11,80%	2,34%
15	7604'	Ράβδοι και είδη με καθορισμένη μορφή, από αργίλιο	16.140.034	13.669.158	18,08%	1,55%
17	3920'	Πλάκες, φύλλα, μεμβράνες, ταινίες από πλαστικές ύλες	12.544.978	13.803.341	-9,12%	1,21%
19	7411'	Σωλήνες από χαλκό	12.317.773	13.486.420	-8,67%	1,18%
20	3923'	Είδη συσκευασίας, από πλαστικές ύλες	11.632.428	10.330.204	12,61%	1,12%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ / επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

Αντίστοιχα, στον ακόλουθο πίνακα, φαίνονται οι σημαντικότερες αντίστοιχες εισαγωγές μας από τη Ρουμανία:

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

CN4	Περιγραφή προϊόντων	Αξία Εξαγωγών 2019 (ευρώ)	Αξία Εξαγωγών 2018 (ευρώ)	Μεταβολή 2019/2018
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ	830.996.040	978.299.645	-15,06%
7208'	Πλατέα προϊόντα έλασης από σίδηρο, με πλάτος >= 600 mm	34.233.772	66.501.458	-48,52%
8544'	Σύρματα και καλώδια για ηλεκτροτεχνική χρήση, μονωμένα	24.670.662	31.881.610	-22,62%
7204'	Απορρίμματα και θραύσματα σιδήρου	14.977.982	44.319.526	-66,20%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εισαγωγές-Αφίξεις, Εξαγωγές-Αποστολές κατά χώρα και τετραψήφια κλάση

Αναφορικά με τα κανάλια διανομής οικοδομικών υλικών, παρατηρούμε ότι οι μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων των υλικών αυτών καταλαμβάνουν ολοένα και μεγαλύτερο μέρος, με αποτέλεσμα μικρότερες να οδηγούνται σε πτώχευση. Η ζήτηση για προϊόντα ιδιοκατασκευής και συναφή προϊόντα στηρίζεται κυρίως από τις εργασίες ανακαίνισης και ανακατασκευής των υφιστάμενων κτιρίων. Η αγορά υπόκειται σε έντονο ανταγωνισμό με την παρουσία στην Ρουμανία μεγάλων ευρωπαϊκών αλυσίδων τύπου “Do it Yourself” όπως οι Brico-Depot (Kingfisher), Hornbach, LeroyMerlin και Praktiker. Παράλληλα, τα τελευταία χρόνια και οι ρουμανικές εταιρείες του κλάδου (Dedeman, Arabesque, Ambient) παρουσιάζουν αξιολογή ανάπτυξη και βρίσκονται πλέον σε υψηλές θέσεις.

Ε. Δραστηριότητα ρουμανικών και ξένων κατασκευαστικών επιχειρήσεων - Ανταγωνισμός

Το μεγαλύτερο κύκλο εργασιών στη Ρουμανία έχει η αυστριακών συμφερόντων Strabag και ακολουθούν η αμερικανική Bog'Art SLR, η επίσης αυστριακή PORR SLR, η γερμανικών συμφερόντων CON-A, η ρουμανική ERBASUConstructie (βλ. Παράρτημα II¹⁴, όπου υπάρχουν αναλυτικά οικονομικά στοιχεία για τις 35 μεγαλύτερες κατασκευαστικές που δραστηριοποιούνται στη Ρουμανία).

Ανάμεσα στις 15 σημαντικότερες κατατάσσεται και η ελληνικών συμφερόντων AKTOR.

Στον τομέα οδικών κατασκευών, εκτός από την κρατική Compania Nationala de Administrarea Infrastructurii Rutiere SA, ιδιαίτερα δραστήριες είναι οι ιταλικές Astaldi SpA, Impresa Piscarotti, Tirrena Scavi Spa Italia Sucursala Cluj, η βελγική Delta Antrepriza de Constructii si Montaj, οι ρουμανικές Arcada Company SA και Tancred (βλ. Παράρτημα III).

¹⁴Το εν λόγω Παράρτημα είναι τμήμα της έκδοσης Major Companies in Romania 2018 του Invest Romania.

Στη Ρουμανία δραστηριοποιούνται επίσης μεγάλες ευρωπαϊκές αλυσίδες “DoitYourself” όπως οι Brico-Depot (Kingfisher), Hornbach, Leroy Merlin και Praktiker. Σημαντική ανάπτυξη παρουσιάζουν τα τελευταία χρόνια και οι ρουμανικές εταιρείες του κλάδου, με πιο χαρακτηριστική τη Dedeman – που θεωρείται από τις πιο αξιόπιστες και αναγνωρίσιμες, με σημαντική εξαγωγική δραστηριότητα, αλλά και τις Arabesque, Ambient κλπ. Στα χρώματα – στεγανωτικά, ηγετική θέση έχει η εταιρία Fabryo.

Τον Ιούνιο του 2013 η βρετανική εταιρεία Kingfisher (η μεγαλύτερη σε ευρωπαϊκό επίπεδο και η τρίτη μεγαλύτερη στον κόσμο) εξαγόρασε τα 15 καταστήματα της γαλλικής Bricostore στη Ρουμανία, έναντι ποσού 41,5 εκατ. ευρώ. Στις αρχές του 2014, έγινε γνωστή και η πώληση των 27 καταστημάτων Praktiker στην ρουμανική εταιρεία ‘Search Chemical’ που ανήκει στον Τούρκο επιχειρηματία ‘OmerSusli’, ο οποίος διαβεβαίωσε ότι θα συνεχίσει τις δραστηριότητες της εταιρείας. Ο κατάλογος των εξαγορών συμπληρώνεται με η ανακοίνωση της LeroyMerlin ότι θα αναλάβει τα 15 καταστήματα του αυστριακού ομίλου bauMax αλλά και η έξοδος της γερμανικής OBI από την ρουμανική αγορά.

Άλλες μεγάλες εταιρίες εμπορίου δομικών είναι η ρουμανικών συμφερόντων MitlivExim, η Arca Studio Construct, ενώ σημαντική θέση κατέχει η ελληνικών συμφερόντων Siderom.

Ειδικότερα στον τομέα μηχανολογικού, ηλεκτρονικού και θερμοηλεκτρικού εξοπλισμού, οι πιο σημαντικές εταιρίες είναι κυρίως ξένες: οι ιταλικών συμφερόντων Romstal και Ariston Thermo Romania, η ελληνικών συμφερόντων Black Sea κλπ.

ΣΤ. Θεσμικό πλαίσιο

1. Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου

Τα πιο σημαντικά νομοθετήματα που διέπουν τη λειτουργία του τομέα των κατασκευών είναι:

- ο Ν. 50/1991 για την αδειοδότηση εργασιών κατασκευών
- ο Ν. 10/1995 για τις προδιαγραφές των κατασκευαστικών υλικών
- ο Ν. 350/2001 περίχωροταξικού σχεδιασμού
- η Κ.Α 343/2017 για τις εγκαταστάσεις

2. Επίδραση θεσμικού πλαισίου στον ανταγωνισμό

Η Ρουμανία θεωρείται αρκετά ανταγωνιστική στον τομέα των κατασκευών για τους λόγους που προαναφέραμε. Η σαφήνεια του θεσμικού πλαισίου στις αδειοδοτήσεις για κατασκευαστικά έργα ενισχύει την ανταγωνιστικότητά της αυτή¹⁵, ωστόσο ο χρόνος που απαιτείται από την αίτηση ως την έναρξη των εργασιών είναι ακόμα αρκετός. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, η χώρα κατατάσσεται στην 140η θέση ανάμεσα σε 190 χώρες σε επίπεδο ταχύτητας και αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών που ασχολούνται με τις αδειες ανέγερσης κτηρίων. Συγκεκριμένα, χρειάζονται συνολικά 260 ημέρες για την ολοκλήρωση των προβλεπομένων 24 διαδικασιών, μέχρι την τελική έγκριση.

¹⁵World Bank Doing Business Report 2019

3. Χρηματοδότηση έργων υποδομής από ΕΕ και διεθνείς οργανισμούς

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 2.4.2019, η Ρουμανία θα είναι αποδέκτρια 2 δισ. ευρώ για την βελτίωση των υποδομών της. Οι σχετικές επενδύσεις θα επικεντρωθούν στην αναβάθμιση και επέκταση του περιφερειακού δακτυλίου Βουκουρεστίου (1 δισ. ευρώ), στην κατασκευή αυτοκινητοδρόμου μήκους 51 χμ νοτίως της ρουμανικής πρωτεύουσας, καθώς επίσης και στην αναβάθμιση της Γραμμής 2 του Μετρό Βουκουρεστίου (97 εκατ. ευρώ). Επιπλέον, 603 εκατ. ευρώ θα διατεθούν για τη βελτίωση των τουριστικών υποδομών στην περιοχή της Κωνσταντζας (έργα στήριξης βράχων, προστασίας διάβρωσης, εμπλουτισμός παραλιών με άμμο, μέτρα προστασίας βιοποικιλότητας κλπ)

Σημειώνεται πως οι επιδόσεις της Ρουμανίας στην απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων για έργα υποδομών είναι αρκετά χαμηλές (38,6%), κατατασσόμενη στην 23^η θέση ανάμεσα στις χώρες ΕΕ σύμφωνα με πρόσφατα στατιστικά στοιχεία της Eurostat), αρκετά κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ (42%-στοιχεία Φεβρουαρίου 2020). Αντιθέτως, στην απορρόφηση κονδυλίων της ΕΕ για γεωργική πολιτική, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών υποδομών, η Ρουμανία βρίσκεται σε υψηλές θέσεις, έχοντας μέχρι στιγμής καταφέρει να αξιοποιήσει το 55% των εγκριθέντων κονδυλίων, χάρη στη συνεπή εφαρμογή του Εθνικού Προγράμματος Περιφερειακής Ανάπτυξης 2014-2020.

Ζ. Συμπεράσματα - Προοπτικές ελληνικών επιχειρήσεων

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε πως ο τομέας των κατασκευών στη Ρουμανία, συμπεριλαμβανομένων και των συναφών δραστηριοτήτων, παρουσιάζει προοπτικές για ελληνικές εταιρίες, τόσο σε επίπεδο ιδιωτικών κατασκευών, όσο και δημοσίων έργων. Ο κλάδος ανάπτυξης ακινήτων μπορεί να μην είναι σε καμία περίπτωση στα επίπεδα των αρχών της δεκαετίας του '90 και να έχει περιοριστεί ακόμη περισσότερο το μερίδιο αγοράς, λόγω της εισόδου σε αυτήν μεγάλων πολυεθνικών, ωστόσο, την τελευταία τετραετία παρουσιάζει εκ νέου άνθηση, για λόγους που έχουμε ήδη αναλύσει.

Αναφορικά με τις κατασκευές κατοικιών και γραφείων, δεδομένου ότι στη Ρουμανία υπάρχουν ελληνικές εταιρίες ανάπτυξης ακινήτων και αρχιτεκτονικά γραφεία και λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι η ζήτηση είναι, στην παρούσα φάση αρκετά υψηλή, ενώ δίδεται ολοένα μεγαλύτερη έμφαση στην ποιότητα των υλικών, θεωρούμε πως υπάρχουν προοπτικές τόσο για ελληνικά δομικά υλικά (αλουμίνιο, σίδηρος, χρώματα, μονωτικά, αρχιτεκτονικά και διακοσμητικά υλικά), όσο και για συναφείς υπηρεσίες (σχέδιο, αρχιτεκτονική εσωτερικών και εξωτερικών χώρων).

Τα δημόσια έργα έχουν σχετική καθυστέρηση λόγω του προβλήματος μη απορρόφησης κοινοτικών κονδυλίων και μείωσης δημοσίων επενδύσεων. Οι κύριοι λόγοι χαμηλής απορροφητικότητας εντοπίζονται κυρίως στην έλλειψη κατάλληλου προσωπικού στις διαχειριστικές αρχές, στις δυσκολίες στην προκήρυξη των διαγωνισμών, στην έλλειψη τεχνικής κατάρτισης για την υποβολή καλών φακέλων, στην αδυναμία του πληροφοριακού

συστήματος για υποδοχή φακέλων ηλεκτρονικώς, σε δυσκολίες που υπάρχουν στην ανέυρεση πόρων για την εθνική συγχρηματοδότηση κλπ.

Στον τομέα των δημοσίων έργων υπάρχουν κάποιες δυνατότητες για να δραστηριοποιηθούν ελληνικές εταιρίες, τόσο μεμονωμένα, όσο μέσα από μεγάλα consortia, όπου συμμετέχουν και ξένες εταιρίες με εμπειρία στην αγορά και ιδίως στη διεκδίκηση μεγάλων έργων. Το οδικό δίκτυο της χώρας παραμένει ακόμα αναξιοποίητο. Κατά καιρούς ανακοινώνονται διαγωνισμοί για αναβάθμιση τμημάτων οδικών δικτύων, διαγραμμίσεων και ανάπτυξης αστικού τοπίου. Οι ελληνικές επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται μπορούν να επισκεφτούν την ιστοσελίδα του Υπουργείου: <http://mt.ro/web14/strategia-in-transporturi/master-plan-general-transport/documente-master-plan>

Το σιδηροδρομικό δίκτυο στη Ρουμανία είναι αρκετά ευρύ και καλύπτει τις σημαντικότερες πόλεις της χώρας, αλλά είναι παραμελημένο, με αποτέλεσμα να χρήζει αναβάθμισης.

Αναφορικά με τις γραμμές μετρό, τις διαχειρίζεται το Υπουργείο Μεταφορών και συγκεκριμένα η υπαγόμενη σε αυτό εταιρία Metrorex. Επί του παρόντος, υπάρχει ένα φιλόδοξο σχέδιο για τη γραμμή του Μετρό που να ενώνει το αεροδρόμιο με το κέντρο της πόλης.

H. Προβλήματα – Χρήσιμες συστάσεις

1. Ένα από τα βασικότερα προβλήματα που παρουσιάζει σήμερα ο τομέας των κατασκευών είναι η έλλειψη εργατικού δυναμικού, τόσο εξειδικευμένου, όσο και ανειδίκευτου, λόγω μετανάστευσης των Ρουμάνων εργατών στο εξωτερικό. Υπολογίζεται ότι 3,5 εκατ. Ρουμάνοι έχουν μεταναστεύσει προς χώρες του εξωτερικού (κυρίως Ιταλία, Ισπανία, Γερμανία, Αγγλία και Κύπρο).

2. Επιπλέον, λόγω προβληματικών σιδηροδρομικών υποδομών στη Ρουμανία, υπάρχει δυσχέρεια στις μεταφορές. Για παράδειγμα, ένα φορτίο, διερχόμενο από τη μία άκρη της χώρας στην άλλη, αν μεταφερθεί με φορτηγό, η μεταφορά γίνεται σε μία μέρα, ενώ αν μεταφερθεί με τρένο, χρειάζονται περισσότερες ημέρες.

3. Πλέον, ειδικά στην περιοχή του Βουκουρεστίου - Ιλβόφ, υπάρχει υπερπληθώρα προσφοράς γραφείων και κατοικιών και σημαντικό είναι ο επενδυτής να διενεργήσει εκ των προτέρων έρευνα για τις δυνατότητες πώλησης και ενοικίασης σε κάθε συγκεκριμένη περιοχή.

4. Σήμερα, στον κατασκευαστικό τομέα στη Ρουμανία, οι κατασκευαστικές εταιρίες ελληνικών συμφερόντων υφίστανται τον υψηλό και έντονο ανταγωνισμό των ανταγωνιστριών χωρών, όπως η Γαλλία (Vinci, Bouygues- Construction), Αυστρία (Strabag), Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία (FCC). Μεγάλα έργα υποδομής στη Ρουμανία έχουν κατά καιρούς αναλάβει οι «ΑΚΤΩΡ», «ΤΕΡΝΑ», «ΕΓΝΑΤΙΑ» και «OCTAGON». Πλέον στα δημόσια έργα, κατά κύριο λόγο δραστηριοποιείται η ΑΚΤΩΡ.

5. Η πλατφόρμα ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων της ρουμανικής κυβέρνησης, η οποία διαθέτει και αγγλική έκδοση είναι η ακόλουθη:

<https://www.e-licitatie.ro/Public/Common/Static.aspx?f=/supplierRegistrationTermAndCondition>

Συνιστάται η εγγραφή στην πλατφόρμα, μέσω της ηλεκτρονικής συμπλήρωσης της σχετικής αίτησης. Εν συνεχεία, στον Διαχειριστή του Συστήματος –Agentia pentru Agenda Digitala a Romaniei – αποστέλλονται από τον ενδιαφερόμενο τα ακόλουθα έγγραφα:

- Αίτηση εγγραφής, υπογεγραμμένη από τον εκπρόσωπο της εταιρίας
- Αντίγραφο καταστατικού της εταιρίας

Ο Διαχειριστής αποστέλλει ηλεκτρονικό πιστοποιητικό και οδηγίες χρήσης αυτού.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

ΚΛΑΔΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Ρουμανική Ομοσπονδία Κατασκευαστών

The Romanian Association of Builders (ARACO)

Address: Str.AlexandruPapiuIlarian nr.17 et.2, Sector 3, Bucharest

Tel: (+4) 021 316 78 96 Fax: (+4) 021 312 96 26

E-mail: contact@araco.org Website: www.araco.org

ΈνωσηΕργοδοτών Κατασκευαστικών Εταιρειών Ρουμανίας

PatronatulSocietatilor din Constructii (PSC)

Address: Bld. Unirii nr.70, bl.J4, Sc.4, Ap.130, Et.8, Cam.C, Sector 3, Bucharest

Tel./Fax: (+4) 021 311 9594

E-mail: office@psc.ro Website: www.psc.ro

Αρχιτεκτονικός Σύλλογος Ρουμανίας

OrdinulArchitectilor din Romania (OAR)

Address: Str. Pictor Arthur Verona nr.19, Sector 1, Bucharest

Tel: (+4) 021 317 26 34 Fax: (+4) 021 317 26 35

E-mail: office.oar@gmail.com Website: www.oar.org.ro

ΈνωσηΡουμάνωνΑρχιτεκτόνων

UniuneaArhitectilor din Romania (UAR)

Address: Str. Dem Dobrescu nr.5, Bucharest, 010026

Tel./Fax: (+4) 021 315 60 73

E-mail: secretariat@uniuneaarhitecilor.ro; uar_contact@yahoo.com

Site <http://www.uniuneaarhitecilor.ro>

TRANSPORT INFRASTRUCTURE CONTRACTORS

Ranking by turnover	COMPANY NAME	TURNOVER 2017 (EUR)	PROFIT / LOSS 2017 (EUR)	No. of employees 2017	E-MAIL / WEBSITE
1.	COMPANIA NATIONALA DE ADMINISTRARE A INFRASTRUCTURII RUTIERE SA	28.084.643	50.908.590	6182	http://www.cnadnr.ro/ dispecerat@andnet.ro relpub1@andnet.ro
2.	ASTALDI SPA ITALIA SUCURSALA ROMANIA BUCURESTI	67.116.505	-11.988.003	569	http://www.astaldi.com/ businessdevelopment@astaldi.com
3.	EURO CONSTRUCT TRADING 98 SRL	56.445.817	679.006	828	http://euroconstruct98.ro/ secretariat@euroconstruct98.ro
4.	FCC CONSTRUCCION SA BARCELONA SUCURSALA BUCURESTI	56.130.950	-24.521.148	150	https://www.fcc.es/es/
5.	DELTA ANTREPRIZA DE CONSTRUCTII SI MONTAJ 93 SA	53.392.771	453.841	512	http://www.deltaacm.ro/ office@deltaacm.ro
6.	SALINI IMPREGILO S.P.A. MILANO-SUCURSALA FAGET	47.508.346	-5.371.587	140	https://www.salini-impregilo.com/it/ info@salini-impregilo.com
7.	TEHNOSTRADE SRL	40.370.500	145.591	873	http://www.umbgrup.ro/ contact@umbgrup.ro
8.	ARCADA COMPANY SA	38.854.322	4.563.536	584	N/A
9.	TANCRAD SRL	36.115.103	757.985	707	https://www.tancred.com/ tancred@yahoo.com office@tancred.ro

10.	IMPRESA PIZAROTTI & C SPA ITALIA SUCURSALA CLUJ	35.381.306	216.887	61	https://www.pizzarotti.it/ public@pizzarotti.it
11.	ANTREPRIZA DE REPARATII SI LUCRARI A R L CLUJ SA	34.105.980	37.361.913	287	http://arlcluj.ro/ arl@arlcluj.ro
12.	AZVI SA SEDIU PERMANENT DESEMNAT	33.352.221	-612.535	107	N/A
13.	TEL DRUM SA	32.741.081	1.154.086	580	http://teldrum.ro/#! office@teldrum.com
14.	VIAROM CONSTRUCT SRL	32.618.068	-4.038.334	293	http://www.viarom.ro/ office@viarom.ro
15.	TIRRENA SCAVI CONDOTTE G.I.E.	29.702.900	0	228	https://www.tirrenascavi.com/en/ info@tirrenascavi.com
16.	GEIGER TRANSILVANIA SRL.	25.884.252	458.937	292	https://geiger.ro/ office@geiger.ro
17.	SWIETELESKY BAUGESELLSCHAFT M.B.H. LINZ SUCURSALA BUCURESTI	24.878.606	-396.261	30	https://www.swietelsky.com/ office@swietelsky.at
18.	TEHNIC- ASIST SRL	23.912.512	745.239	161	http://www.tehnic-asist.ro/ www.tehnic-asist.ro
19.	IMPRESA PIZZAROTTI & C & POMPONIO CONSTRUCTII G.E.I.E.	23.646.168	0	57	https://www.pizzarotti.it/ uroma@pizzarotti.it
20.	SPEDITION UMB SRL	22.023.055	447.233	39	https://www.umbgrup.ro/ contact@umbgrup.ro
21.	TEHNO CER SRL	20.763.694	373.040	471	http://technocer.ro/ office@technocer.ro
22.	DIFERIT SRL	19.398.586	1.816.103	113	http://diferit.eu/ office@diferit.eu

SOURCE: *Major Companies in Romania 2018 edition*

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Ranking by turnover	COMPANY NAME	TURNOVER 2017 (EUR)	PROFIT / LOSS 2017 (EUR)	No. of employees 2017	E-MAIL / WEBSITE
---------------------------	-----------------	---------------------------	--------------------------------	-----------------------------	------------------

1.	STRABAG SRL	130.865.655	978.115	664	office-ro@strabag.com www.strabag.ro
2.	CON-A SRL	115.210.231	7.120.838	634	office@cona.ro www.cona.ro
3.	BOG'ART SRL	102.143.782	1.670.126	424	office@bogart.ro www.bogart.ro
4.	PORR CONSTRUCT SRL	79.509.518	-7.195.572	280	construct@porr.ro www.porr.ro
5.	CONSTRUCTII ERBASU SA	69.813.204	2.497.681	536	secretariat@erbasu.ro CEO: cristierbasu@erbasu.ro www.erbasu.ro
6.	P.A.B. ROMANIA SRL	52.053.607	2.745.764	364	office@pab.ro www.pab.ro
7.	CONCRET CONSTRUCT A.G. SRL	34.277.313	422.341	270	concretconstructag@gmail.com www.concretconstruct.ro
8.	ACI CLUJ SA	32.935.749	12.763.902	351	http://www.acicluj.com
9.	DANYA CEBUS ROM SRL	31.278.764	-10.634.122	59	www.danya-cebus.ro Office@Danya-Cebus.ro
10.	AKTOR SOCIETATE TEHNICA ANONIMA (AKTOR SA)- GRECIA, SUCURSALA ROMANIA	30.279857	1.828.624	288	www.aktor.gr info@aktor.gr
11.	BAUPARTNER CONSTRUCT SRL	29.400.792	372.835	59	http://www.baupartner.ro sediul@baupartner.ro
12.	CONEST SA	26.734.449	-725.534	329	N/A
13.	KESZ EPITO ES SZERELO ZRT SZEGED- CLUJ- NAPOCA	25.532.104	176.232	51	http://www.kesz.hu kesz@kesz.hu
14.	SKANSKA CONSTRUCTIO N ROMANIA SRL	23.808.906	1.104.318	73	www.skanska.ro

15.	AVANTGARDE N IMMO INVEST SRL.	21.644.420	341.668	62	client@kasper- development.ro https://coresi- avantgarden.ro/
16.	NESS PROIECT EUROPE	21.268.157	1.104.318	57	office@nessproject.eu www.nessproject.eu
17.	SCHINDLER ROMANIA SRL	21.077.323	2.467.945	145	www.schindler.com
18.	WINCON SRL	20.237.951	1.809.101	87	office@wincon.ro http://wincon.ro/
19.	BUILD CORP SRL	20.181.368	4.285.923	72	www.buildcorp.ro office@buildcorp.ro
20.	STRABAG AG AUSTRIA SUCURSALA BUCURESTI ROMANIA	19.171.784	2.381.966	0	office.ro@strabag.com www.strabag.ro
21.	ASA CONS ROMANIA SRL	18.864.914	3.480.224	176	www.asacons.ro
22.	DANLIN XXL SRL	18.669.351	3.910.642	140	www.danlin.ro
23.	INTERTRADE GROUP LTD SRL	18.447.878	164.133	434	http://intertradegroup.r o/ office@intertradegroup. ro
24.	GENERAL CONSTRUCT SRL	18.281.118	302.357	348	https://generalconstruct .ro/ geco@generalconstruct. ro
25.	SAGEX CONSTRUCT SRL	18.093.627	1.100.425	71	http://www.sagex.ro/ contact@sagex.ro
26.	CONARG AG SRL	17.830.796	870.391	119	http://conarg.co.ro/ officeag@conarg.ro
27.	DE SILVA INTERMED SRL	17.651.588	3.646.906	30	https://desilva.ro/
28.	BUNMET ENGINEERING SRL	17.303.117	22.348	299	http://www.bunmet.co m/ iulianstefantocu@yahoo. com
29.	CH TRANSBETON CONSTRUCTII SRL	17.040.325	4.356.493	87	http://www.chtransbeto n.ro/ office@chtransbeton.ro

30.	MAURER IMOBILIARE SRL	16.838.709	3.941.657	130	https://maurerimobiliare.ro/ office@maurerimobiliare.ro
31.	SELINA SRL	16.765.328	-1.119.462	414	http://selina.ro/ office@selinainvest.ro
32.	ROTARY CONSTRUCTII SRL	16.639.769	N/A	98	https://www.rotaryconstructii.ro/ office@rotaryconstructii.ro
33.	COMNORD SA	16.582.072	1.364.315	0	http://www.comnord.ro contact@comnord.ro
34.	EXPERT IBB CONSTRUCT SRL	16.409.713	8.533.421	544	http://www.expert-ibb-construct.ro/ info@expert-ibb-construct.ro
35.	TAMO-KO DEVELOPMENT SRL	16.392.223	1.765.288	29	N/A
36.	SOMACO ANTREPRIZA SRL	16.323.375	1.436.386	170	www.somaco.ro office@somaco.ro
37.	CONTEAM SRL	16.296.844	5.760.302	42	https://ro.kompass.com/c/conteam-srl/ro052756/
38.	JACOB GARDEN SRL	16.285.128	9.090.604	195	N/A
39.	CAMPIS SRL	16.264.583	228.486	22	N/A
40.	CONSTRUCTII SA	16.236.884	354.375	206	www.constructii-sa.ro office@constructii-sa.ro
41.	NORTEK TRUST A.G. SRL	16.187.143	1.078.239	54	https://nortek.ro office@nortek.ro
42.	MARISTAR COM SRL	16.078.979	844.556	105	http://www.maristar.ro/ office@maristar.ro

SOURCE

: *Major Companies in Romania 2018 edition*

ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

Ranking	COMPANY	TURNOVER	PROFIT /	No. of	E-MAIL / WEBSITE
---------	---------	----------	----------	--------	------------------

by turnover	NAME	2017 (EUR)	LOSS 2017 (EUR)	employees 2017	
1.	SIDEROM STEEL SRL	67,763,454.22	804,308	31	WWW.Sidenor.gr e-mail N/A
2.	MITLIV EXIM SRL	52,965,079	927,967	326	www.mitliv.ro office@mitliv.ro
3.	AMBIENT SA	29,899,408	1,792,641	360	www.ambient.ro contact@ambient.ro
4.	SIPEX COMPANY SRL	28,108,463	1,104,969	238	www.sipex.ro doru.craciun@sipex.ro
5.	MITLIV PH CONSTRUCT SRL	27,914,123	1,017,747	61	www.mitliv.ro office@mitliv.ro
6.	KNAUF GIPS SRL	25,904,686	1,499,284	53	www.knauf.ro e-mail N/A
7.	ARCA STUDIO CONSTRUCT SRL	23,731,633	308,992	117	www.menatwork.ro office@menatwork.ro.
8.	BADUC SA	22,509,940	197,137	146	www.baduc.ro ofertare@baduc.ro casa.comenzi@baduc.ro
9.	SEA ROMANIA SRL	20,585,853	2,178,741	307	www.sea.ro office.buc@sea.ro
10.	STALKER MEDIA SRL	20,037,263	295,489	45	www.comert.stalkermedia.ro office@stalkermedia.ro
11.	AUTO ALEX SRL	19,970,033	1,338,393	150	www.autoalex.ro office@autoalex.ro
12.	ALBERTEMM A SRL	19,021,704	354,267	92	N/A
13.	INFLUENT SRL	15,969,646	1,204,648	81	N/A
14.	INSTAL IMPEX SRL	15,293,369	448,019	109	www.instalimpex.ro office@instalimpex.ro
15.	CLEMANS SRL	14,201,242	394,166	129	www.clemansalglass.ro clemansalglass@gmail.com

16.	CONSTRUCT PEROM SRL	13,566,726	631,445	122	www.constructperom.ro construct_perom@yahoo.com
17.	SYLC CON TRANS SRL	10,578,846	233,681	178	www.ifr.ro office@ifr.ro
N/	REGATA SRL	N/A	N/A	N/A	www.regata.ro info@regataltd.com

ARCHITECTS

Ranking by turnover	COMPANY NAME	TURNOVER 2017 (EUR)	PROFIT / LOSS 2017 (EUR)	No. of employees 2017	E-MAIL / WEBSITE
1.	BL STUDIO ASSOCIATES SRL	4,756,410	422,253	18	ww.blassociates.eu office@blassociates.eu
2.	SNC LAVALIN ROMANIA SA	3,962,994	211,469	186	www.snclavalin.com e-mail N/A
3.	WSP ROMANIA ENGINEERING SRL	3,302,060	189,938	116	www.wsp.com e-mail N/A
4.	K-BOX CONSTRUCTION DESIGN SRL	2,636,409	56,697	29	www.k-box.ro office@k-box.ro
5.	VITALIS CONSULTING SRL	2,479,073	825,627	20	www.vitalis.com office@vitalis.com
6.	ARCHITECT-SERVICE SRL	2,118,034	114,142	18	www.architectservice.ro office@architectservice.ro
7.	CONSPROIECT M SRL	1,829,769	-128,828	152	www.consproiectm.ro Office@ConsProiectM.ro
8.	MULTINVEST SRL	1,809,400	185,483	38	www.multinvest.ro office@multinvest.ro
9.	PARALEL SRL	1,773,034	132,918	20	www.paralelarchitecture.com paralel.ro@gmail.com
10.	DICO SI TIGANAS BIROU DE PROIECTARE SRL	1,741,965	330,287	48	www.dicositiganas.ro office@dicositiganas.ro

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.

**ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΙ ΠΟΥ ΧΡΗΣΟΥΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ Η' ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ
ΠΛΑΝΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014-2020**

Nr. Cr.	Σχέδια υποδομής	Νομοί που διασχίζει	Εκτιμώμενη αξία εκτέλεσης έργου [εκατ. RON χωρίς ΦΠΑ]		Έκταση (km)
			4	5	
0	1	2	4	5	
I.					
1	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΣ ΤΡΑΝΣΥΛΒΑΝΙΑΣ				
1.1	Autostrada Nadaselu - Mihalesti (3A2) km 8+700 - km 25+500 si Topa Mica - Zimbor (3B1) km 0+000 - km 13+260	Judetele Cluj, Salaj	1,398.75		30.06
1.2	Proiectare si executie Autostrada Zimbor - Poarta Salajului (3B2) km 13+260 - km 25+500	Judetul Salaj	700.00		12.25
1.3	Autostrada Transilvania, sectorul Poarta Salajului - Zalau, 3B3	Judetul Salaj			
1.4	Tunel Meseș (parte din sectorul de autostrada Transilvania, sectorul Poarta Salajului - Zalau, 3B3)	Judetul Salaj	897,4		2.40
1.5	Proiectare si executie Autostrada Zalau - Nusfalau (3B4)	Judetele Salaj, Bihor	1,338.03		25.84
1.6	Proiectare si executie Autostrada Suplacu de Barcau - Nusfalau (3B5) km 66+500 - km 80+054.044	Judetele Salaj, Bihor	407.00		13.55
2	Autostrada Transilvania, Suplacu de Barcau - Borș, tronson 3C, km 4+200 - km 64+450.	Bihor	991.30		60,25
2.1	Lotul 1 (subsecțiunea 3C1), Suplacu de Barcău - Chiribiș (km 4+200 - km 30+550)	Bihor	377,6		26,35
2.2	Lotul 2 (subsecțiunea 3C2): Chiribiș - Biharia (km 30+550 - km 59+100)	Bihor	454,4		28,55
2.3	Lotul 3 (subsecțiunea 3C3) : Biharia - Borș (km 59+100 - km 64+450)	Bihor	159,2		5,35
3	Autostrada Sibiu - Pitesti	Arges, Valcea, Sibiu	7,531.00		123.00

3.1	Lotul 1, Sibiu șiBoița (km. 0+000 - km14+150)	Sibiu	765,8	
3.2	Lotul 2, Sectiunea Boita - Cornetu, km 14+150 - km 44+500	Sibiu - Valcea		34.33
3.3	Lotul 3, SectiuneaCornetu-Tigveni, km 44+500 – km 81+900	Valcea - Arges		35.30
3.4	Lotul 4, SectiuneaTigveni-Curtea de Arges, km 81+900 - km 91+758.82	Arges		9.86
3.5	Lotul 5, Curtea de ArgeșșiPitești (km 92+600 – 122+950)	Arges	1,834.00	30.35
4	Autostrada de Centura a Mun. Bucuresti - sector Nord, km 2+500 - km 52+070	JudetulIlfov	2,999.69	49.57
5	Autostrada de CenturăBucurești, Sector Sud	JudetulIlfov	2,671.00	51.00
5.1	Lotul 1, Sector 1 (Km 52+070 – Km 52+770), aferentCenturii Nord șiSectorul 2 (Km 52+770 – Km 69+000), aferentCenturiiSud,	JudetulIlfov	923.00	16,93
5.2	Lotul 2 (Km 69+000 - Km 85+300)	JudetulIlfov	881,7	16,3
5.3	Lotul 3, Sector 1 (Km 85+300 – Km 100+765) aferentCenturiiSudși Sector 2 (Km 0+000 – Km 2+500), aferentCenturii Nord	JudetulIlfov	866,34	17,95
6	Autostrada Dumbrava – Deva, lot 2, sectiunea E, km 47+090 - km 56+220	Timis, Hunedoara	1,035.01	9.13
II.				
1	A8 - Autostrada Tg. Neamț - Iași - Ungheni	JudetulNeamt, Iasi	4,813.65	134.00
	Podulpeste Prut de la Ungheni (sector din A 8)	Judetul Iasi	119.32	1.14
2	Variantei de OcolireBacău	JudețulBacău	773,65	30,8

3	Drum expres Craiova Pitesti	Arges - Dolj	3,700.00	121,115
4	Drum de mare vitezăPloiești-Buzău	Prahova, Buzău	27.639.095,23 lei (TVA inclus)	
5	Drumul expres Buzău-Focșani	Buzau, Vrancea	29.361.900,69 lei (TVA inclus)	
6	Drum de mare vitezăFocșani-Bacău	Vrancea	43.395.129,39 lei (TVA inclus)	
7	Drum de mare vitezăBacău-Paşcani	Iasi - Neamț	33,2	82
8	Lotului 5 din autostrada Comarnic- Braşov	Prahova, Brasov	118,019	6,3 km înregim de autostradăşi 3,7 km la profil de drum naţional cu 4 benzi
III	Denumireproiect	Judetetraversate	Lungime (km)	Valoareestimataexecutie - conform MPGT (mil. lei fara TVA)
0	1	2	4	3
1	Autostrada Tg. Mures - Tg. Neamt		183.80	
1.1.	SectiuneTarguMures - Ditrau (Contract revizuire SF semnat in data de 20.05.2015)	JudeteleMures, Harghita	100.00	13,241.57
1.2	Autostrada Ditrau - TarguNeamt	JudeteleHarghita, Neamt	83.80	
2	Autostrada Brasov - Bacau	Judetele Brasov, Covasna, Vrancea, Bacau	160.00	8,304.57
IV	Denumireproiect	Judetetraversate	Valoareestimata executielucrari [mil. lei fara TVA]	Lungime (km)
1	Autostrada Comarnic - Brasov, sector Comarnic-Predeal, km 115+300 - km 146+800 si sector Predeal-Cristian, km 146+800 - km 162+300 + reabilitate DN 73B"	Judetul Prahova Judetul Brasov		47.00
2	Proiectaresiexecutie Autostrada Bucuresti - Brasov, TronsonComarnic - Brasov Lot 1: sector Comarnic - Predeal, km 111+300- km 115+300	Judetul Prahova Judetul Brasov	206.90	4.00

3	Autostrada Sibiu - Brasov			
3.1	Sectiunea Sibiu - Fagaras	Judetele Sibiu, Brasov	3,317.49	73.00
3.2	SectiuneaFagaras - Brasov			33.77

ΠΗΓΕΣ

- Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής της Ρουμανίας , INS
- Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία
- Eurostat
- World Bank Doing Business Report 2019
- Compania Nationala de Administrare a Infrastructurii Rutiere
- Major Companies in Romania 2018, Έκδοση του Invest Romania
- European Construction Sector Observatory, Country Profile: Romania, March 2017
- JLL, Bucharest City Report 2018
- www.immobilare.ro
- www.elicitatie.ro (πλατφόρμα προκήρυξης δημοσίων διαγωνισμών)
- CFR 2018 Report (CaileFRomana)
- Arcadis Report 2019
- Ρουμανικός Τύπος
 - Business Insider Newspaper
 - Nine o' Clock
 - Business Review
 - Energynomics
 - www.revolvy.com

Κάλυψη από τον ρουμανικό τύπο της επικαιρότητας για την εξέλιξη των δρόμων εντός του 2020.

Data	Stire	Articol
15 Iun 2020	[A0] Autostrada de Centură București Nord: Turcii de la Nuroi, desemnați câștigători pe lotul 1	economica.net
12 Iun 2020	[A3] Autostrada Transilvania: S-a semnat contractul pentru lotul Chiribiș - Biharia VIDEO	economica.net
12 Iun 2020	[A3] Autostrada Transilvania: Umbrărescu, desemnat câștigător pentru construcția lotului Zimbor - Poarta Sălajului	economica.net
10 Iun 2020	[A1] Lucrarile la autostrada Sibiu-Pitesti sunt in grafic	Tranzit
10 Iun 2020	[A3] Autostrada Transilvania: CNAIR semnează vineri contractul pentru construcția lotului Chiribiș - Biharia	economica.net
10 Iun 2020	[A0] Autostrada de Centură București Nord: Umbrărescu se bate cu chinezi și italieni pentru	economica.net

	construcția lotului 4	
09 Iun 2020	[A1] Imagini cu primul lot din Autostrada Sibiu-Pitești. Portiunea are o valoare de peste 600 milioane de lei VIDEO	Mediafax
09 Iun 2020	[A10] Video Foto Punctele critice de pe Autostrada Sebeș-Turda din dronă	Ziua de Cluj
05 Iun 2020	[A3] Ultimele lucrări la autostrada Borș - Biharia	Bihor Online
05 Iun 2020	[DX12] Drum Expres Craiova - Pitești, stadiul lucrărilor. Video	dcnews.ro
01 Iun 2020	[A1] Autostrada Sibiu - Pitești: Statul pregătește exproprierea de peste 42 milioane de lei pentru construirea secțiunilor 4 și 5	economica.net
29 Mai 2020	[A3] Autostrada Transilvania: CNAIR a semnat azi contractul pentru lotul Tg Mureș - Ungheni, în prezența premierului Orban UPDATE	economica.net
29 Mai 2020	[A3] Ministrul Transporturilor: În două săptămâni semnăm contractul pentru încă 30 de kilometri din Autostrada Transilvania, lotul Biharia - Chiribiș	economica.net
27 Mai 2020	[A10] VIDEO Autostrada A10 Sebeș-Turda, lotul 2 filmat complet: Progrese la podul peste Mureș de la Rădești, la terasamente, rigole și șanțuri betonate sau la secțiuni izolate de asfalt	Unirea
26 Mai 2020	[A3,A10] Câți kilometri de autostradă vor fi dați în circulație în acest an. Ce spune ministrul Transporturilor	alba24.ro
25 Mai 2020	[alte] Autostrada Tg Mureș – Iași – Ungheni: a fost respinsă singura ofertă depusă pentru tronsonul Iași – Ungheni	economica.net
25 Mai 2020	[DX12] VIDEO Drumul Expres Craiova - Pitești, văzut din dronă: „Fără șanse reale” de a fi respectat termenul pe unul din loturi, ritm de execuție foarte bun pe altul	hotnews.ro
23 Mai 2020	[A10] VIDEO „Minune” pe autostrada A10 Sebeș-Turda, lotul 1: Prima structură de beton care „vede” asfaltul	Unirea
22 Mai 2020	[alte] A fost semnat contractul pentru proiectarea Autostrazii A13 Bacau – Brasov. Va costa 5 milioane de euro si va dura doi ani	bacau.net
22 Mai	[A3] Lucrările la Autostrada Biharia-Borș (A3) au	alesdonline.ro

2020	ajuns la 87% (video)	
19 Mai 2020	[A0,A1,A3,DX12] Ministrul Transporturilor: Până la finele anului, putem să începem lucrările pe încă 80 de kilometri de autostradă	economica.net
19 Mai 2020	[A10] Video Pe autostrada A10 Sebeș-Turda lotul 2, un Aktor mai grăbit: Asfaltări în tandem cu două finisoare	Unirea
18 Mai 2020	[A3] Video Foto 18 km din Autostrada Transilvania vor fi gata la vară	Ziua de Cluj
16 Mai 2020	[DX12] Drum Expres Craiova – Pitești: Guvernul pregătește exproprieri de 5,17 milioane de lei pentru tronsonul 4	economica.net
16 Mai 2020	[A10] Când vom putea circula pe cei 70 de km ai autostrăzii Sebeș-Turda. Ultimele 2 tronsoane sunt aproape gata	Stirile ProTV
13 Mai 2020	[A3] VESTE EXCELENTĂ! În Mureș, se deschid încă 18 km de Autostradă. S-A REZOLVAT nodul de la Chețani!	mures.ro
12 Mai 2020	[A10] VIDEO Surpriză pe autostrada A10 Sebeș-Turda, la viitorul nod rutier Alba Iulia Nord: S-a așternut primul strat de balast stabilizat	Unirea
11 Mai 2020	[A1] Autostrada Sibiu - Pitești: S-a semnat contractul pentru secțiunea 5 Curtea de Argeș - Pitești	economica.net
10 Mai 2020	[alte] Tronsonul de autostradă Târgu Mureș - Târgu Neamț, de la capăt cu studiul de fezabilitate	profit.ro
10 Mai 2020	[A10] VIDEO SPECTACULOS Autostrada A10 Sebeș-Turda, lotul 1, la ora ”monștrilor” de metal: Tablierul unui pod de 280t, ridicat, translatat 100 m și montat la o supratraversare la Alba Iulia Nord	Unirea
09 Mai 2020	[A3] Autostrada Transilvania: Se ia în calcul anularea contractului de lucrări pe tronsonul Chețani – Câmpia Turzii	g4media.ro
09 Mai 2020	[A1] Filmare din drona lotul 1 Sibiu Pitești 08.05 09.05.2020	Ioan Gica
09 Mai 2020	[DX12] Drumul Expres Craiova Pitesti DX12 Tronson 1 Lot 1 Robanesti - Pielesti	MND
09 Mai 2020	[A10] VIDEO Imagini direct din șantier de pe loturile de autostradă cu „60% șanse de deschidere” anul acesta: „E prima zi de asfalt pe Lotul 2”	comisarul.ro

08 Mai 2020	[A1] Romania, buna de plata peste 50 de milioane de euro dupa rezilierea abuziva a unui contract pe autostrada Lugoj – Deva. Riscam sa pierdem fondurile europene pe toata autostrada	Opinia Timisoarei
08 Mai 2020	[A3] VIDEO. Autostrada Transilvania înaintează spre Ungaria. „Secțiunea Biharia-Borș este finalizată în proporție de 84%”	monitorulcj.ro
07 Mai 2020	[A1,DX12] Orban: Obiectivul nostru e să finalizăm cât mai rapid procedurile legate de lucrările la tronsoanele de autostradă	economica.net
04 Mai 2020	[A1] Cea mai scumpa bucata de autostrada din Romania, in Timis, de 300 de milioane de euro pentru nici 10 km, nicio sansa sa fie gata mai devreme de 2023. Anuntul CNAIR	Opinia Timisoarei
04 Mai 2020	[A3] APROAPE OFICIAL: Cine va construi lotul de autostradă Târgu Mureș – Ungheni	zi-de-zi.ro
04 Mai 2020	[DX12] Drumul Expres Craiova Pitesti DX12 Tronson 2 Lot2 Pod Peste Raul Olt Balta Milcov 29 04 2020	MND
04 Mai 2020	[A0] Lucrările la Autostrada de centură București Sud ar trebui să înceapă în iunie	lifenews.ro
03 Mai 2020	[A10] Ce se întâmplă cu autostrada Turda-Sebeș. Șefii CNAIR au recunoscut asta	evz.ro
02 Mai 2020	[DX12] Drumul Expres Craiova Pitesti DX12 Tronson 2 Lot1 Relocare DJ644 Bals Branet 29 04 2020	MND
02 Mai 2020	[DX12] Drumul Expres Craiova Pitesti DX12 Tronson 2 Lot1 Relocare DC154A Voineasa Bals 29 04 2020	MND
29 Apr 2020	[A3] Autostrada Comarnic - Brașov, versiunea 2020: centura Comarnic cu descărcare în DN1, licitație revizuire studiu, tuneluri sau viaducte în PPP	economica.net
29 Apr 2020	[A1] Autostrada Sibiu - Pitești: Contractul pentru secțiunea 5 va fi semnat pe 11 mai - șefa CNAIR	economica.net
29 Apr 2020	[A1] Autostrada Lugoj - Deva. Ce se întâmplă pe lotul „tunelurilor pentru urși”, estimat la 300 de milioane de euro	Adevarul
29 Apr 2020	[A3,A7,A10] VIDEO Ce autostrăzi ar putea să se finalizeze 100% anul acesta și ce tronsoane au doar 60% șanse să fie gata conform șefei de la Autostrăzi	hotnews.ro
26 Apr 2020	[A10] Autostrada Sebeș - Turda: Italianii de la Pizzarotti au cerut cu 44% mai mulți bani pentru lotul	economica.net

	1, care ar trebui să fie gata în noiembrie	
24 Apr 2020	[A3] Un tronson din Autostrada Transilvania, aproape de finalizare	Cluj Manifest
24 Apr 2020	[A1] VIDEO FOTO: Stadiul lucrărilor la autostrada Sibiu – Boița – Cum arată șantierul acum	Ora de Sibiu
23 Apr 2020	[A3,DX12] Autostrada Ford, Autostrada Transilvania și București-Brașov primesc mai mulți bani. Bugetul alocat șoselelor de mare viteză în 2020 scade ușor	economica.net
22 Apr 2020	[A7] HARTĂ INTERACTIVĂ Autostrada Moldova (A7) sau Drumul Expres (DX5)? Traseul OFICIAL pentru Ploiești-Buzău-Focșani-Bacău-Pășcani / Diferența între drum expres și autostradă	hotnews.ro
21 Apr 2020	[A1] Autostrada Sibiu - Pitești: CNSC a respins contestația chinezilor. Astaldi câștigă contractul pentru secțiunea 5	economica.net
16 Apr 2020	[A10] VIDEO Autostrada A10 Sebeș-Turda, lotul 2, filmat COMPLET: După o lălăială de câțiva ani, două firme românești au relansat lucrările	Unirea
15 Apr 2020	[A7] VIDEO Prima autostradă din Moldova prinde contur: Imagini din dronă cu primii kilometri asfaltați de pe A7	hotnews.ro
15 Apr 2020	[A3,A7,A10] Constructorii, autostrăzile și coronavirusul. Cum sunt afectate șantierele din țară și ce autostrăzi mai au șanse să fie deschise în acest an	hotnews.ro
15 Apr 2020	[A0] Autostrada A0: Ministerul Transporturilor începe exproprierile	Radio Romania Actualitati
14 Apr 2020	[DX12] Drumul Expres Craiova Pitesti DX12 Tronson 2 Lot 2 10 04 2020	MND
13 Apr 2020	[A3,A7,A10,DX12] Top constructori autostrăzi martie: Alpinside, Umbrărescu și Astaldi au raportat cele mai mari progrese	economica.net
13 Apr 2020	[DX12] Drumul Expres Craiova Pitesti DX12 Tronson 2 Lot 1 10 04 2020	MND
13 Apr 2020	[A10] Drept la replică al SDEE Transilvania Sud, referitor la relocarea rețelei electrice de pe Autostrada Sebeș – Turda – zona Nod rutier Alba Iulia Nord	Unirea
11 Apr 2020	[A1] Lucrări la terasamente pe autostrada Sibiu – Boița	Mesagerul de Sibiu

10 Apr 2020	[A10] VIDEO Autostrada A10 Sebeș-Turda, lotul 1, filmat complet: Pizzarotti a învățat hora ”tot pe loc, pe loc...”	Unirea
10 Apr 2020	[A3] Bode, despre Autostrada Comarnic - Brașov: Am încredere că românii vor putea utiliza lotul Râșnov - Cristian în acest an VIDEO	economica.net
09 Apr 2020	[A3] VIDEO: Autostrada Iernut – Chețani, pe ultima sută de metri!	zi-de-zi.ro
09 Apr 2020	[A7] Autostrada Moldovei, afectată de coronavirus: Carantina din Suceava împiedică finalizarea unor lucrări la Centura Bacău	economica.net
09 Apr 2020	[A3] VIDEO O nouă autostradă muzeu? O bucată din autostrada Transilvania va fi gata la vară, dar nu va putea fi folosită din cauza unui nod rutier nefinalizat. Unde e blocajul	hotnews.ro
09 Apr 2020	[A3] Avem un „șantier exemplu” la autostrada Brașovului. Păcat că sunt numai 6,3 km	Buna Ziua Brasov
08 Apr 2020	[A7] Primii kilometri din Autostrada Moldovei ar putea fi inaugurați în acest an. Ce alte tronsoane se vor deschide	impact.ro
08 Apr 2020	[A10] Motivarea deciziei de suspendare a lucrărilor la autostrada Sebeș-Turda, în zona punctului de lucru apropiat de locuința unei familii din localitatea Oarda de Sus	Unirea
06 Apr 2020	[A1] Mariana Ioniță(CNAIR): Am solicitat antreprenorilor ca proiectele să continue;pot fi întârzieri determinate de sincopile în aprovizionarea cu materiale de const	stiripesurse.ro
06 Apr 2020	[A10] VIDEO: Autostrada Sebeș-Turda, lotul 2, la ora ”monștrilor” de metal. Prima grindă metalică, ridicată la podul peste râul Mureș, la Rădești	Unirea
04 Apr 2020	[DX12] Într-o lume închisă, un drum expres Craiova-Pitești e deschis pentru muncitori și utilaje	Observator TV
03 Apr 2020	[A1] Video Lotul de autostradă Sibiu – Boița: ”constructorul a mobilizat deja un număr însemnat de utilaje”	Turnul Sfatului
03 Apr 2020	[A1] O firmă chineză blochează Autostrada Sibiu - Pitești, secțiunea 5. China Railway a depus din nou contestație și cere și excluderea Astaldi	economica.net
03 Apr	[A3] Autostrada Transilvania: Umbrărescu se bate cu	economica.net

2020	turcii și spaniolii pentru construcția unui lot de 12 kilometri între Zimbor și Poarta Sălajului	
30 Mar 2020	[A1] Autostrada Sibiu - Pitești: Au început oficial lucrările la secțiunea 1 Sibiu - Boița	economica.net
29 Mar 2020	[A3] FOTO: Evoluția lucrărilor la Autostrada A3, Nodul Iernut	zi-de-zi.ro
28 Mar 2020	EXCLUSIV Review autostrazi in trimestrul I 2020	130km.ro
26 Mar 2020	[A1] Orban îi cere lui Bode să urgenteze finalizarea licitațiilor	Ziua Cargo
25 Mar 2020	[A1] Autostrada Sibiu - Pitești, secțiunea 6: CNAIR a lansat licitație pentru drumul de legătură cu Râmnicu Vâlcea	economica.net
19 Mar 2020	[A3] Autostrada Râșnov - Cristian, stadiul lucrărilor. Video de pe șantier	dcnews.ro
19 Mar 2020	[A10] VIDEO Pe autostrada A10 Sebeș-Turda, lotul 1, CNAIR a început degajarea fostei gropi de gunoi a orașului Alba Iulia care bloca lucrările	Unirea
16 Mar 2020	[A3] Foto Noi imagini de pe Autostrada Transilvania. Lotul Iernut - Chețani ar putea tăia panglica în vară	Ziua de Cluj
13 Mar 2020	[A10] Ministrul Bode, despre autostrada A10 Sebeș-Turda, lotul 1: "Nu există să nu dăm în trafic acest lot până la finalul anului"	Unirea
10 Mar 2020	[alte] Autostrada Târgu Mureș - Iași, gata până cel târziu în 2026-2027. Cum a schimbat Guvernul proiectul	Adevarul
11 Mar 2020	[A10] O familie din Alba Iulia a obținut suspendarea lucrărilor la Autostrada Sebeș-Turda, care va trece la câțiva metri de casa lor. Este al doilea caz de acest fel, în câteva luni	g4media.ro
10 Mar 2020	[A3] Ce soluții a găsit Guvernul pentru Autostrada Comarnic - Brașov. Vor exista tuneluri în Bușteni	Adevarul
10 Mar 2020	[A3] Autostrada Transilvania. CNAIR: Cinci oferte depuse pentru proiectarea și execuția sectorului de autostradă Nușfalău – Suplacu de Barcău	Adevarul
09 Mar 2020	[A1] Autostrada Sibiu-Pitești. Începe oficial construcția lotului 1, cu o lungime de 13 kilometri, la 11 luni de la semnarea contractului	g4media.ro

06 Mar 2020	[A7] Se deschid sau nu primii kilometri de autostrada din Moldova, in 2020?	business24.ro
05 Mar 2020	[A3] Autostrada Oradea - Cluj-Napoca: licitații suspendate și clarificări greoaie	Bihor Online
04 Mar 2020	[alte] E oficial. Autostrada Brașov-Bacău: asocierea Search Corporation-Primacons a câștigat contractul pentru proiectarea noii șosele peste Carpați	economica.net
04 Mar 2020	[A0] Autostrada de Centură București: CNAIR a scos miercuri la licitație și ultimul tronson din A0 Nord	economica.net
04 Mar 2020	[DX12] Drum Expres Craiova - Pitești, stadiul lucrărilor. Video	dcnews.ro
03 Mar 2020	[A1] Vești noi despre autostradă! Anunțul vine chiar de la ministru	evz.ro
02 Mar 2020	[A1] Planul la zi pentru autostrada Sibiu - Pitești, dezastru cu premeditare. Tronsoanele cele mai grele, licitate în baza unor studii incomplete, criticate de experții europeni / Cum justifică CNAIR și ce probleme a identificat un geolog	hotnews.ro
28 Feb 2020	[alte] Autostrada Timisoara – Moravita, care ne va lega de Belgrad, are contract pentru documentatie, la exact 1 an de la lansarea licitatiei. Anuntul presedintelui CJ Timis	Opinia Timisoarei
26 Feb 2020	[A3] Autostrada Transilvania, deblocată spre graniță	Ziua de Cluj
25 Feb 2020	[DX12] Drumul Expres Craiova-Pitești: S-au depus ofertele pentru tronsoanele 3 și 4. Când ar trebui să fie gata	Adevarul
24 Feb 2020	[A1] Autostrada peste munți, mai aproape de finalizare! Instanța a decis. Când vor fi gata lucrările	Capital
20 Feb 2020	[alte] Autostrada Brașov - Bacău: a intrat în faza finală procesul de achiziție pentru studiul de fezabilitate	stiripesurse.ro
19 Feb 2020	[A0] Ministrul Transporturilor anunță că se va construi o autostradă în jurul Capitalei. Când ar fi gata	ProTV
18 Feb 2020	[A0] CNAIR a anunțat că au fost depuse ofertele pentru licitația privind construcția lotului 3 al Autostrăzii de Centură București Nord	economica.net
18 Feb 2020	[A0] Autostrada de Centură București Sud: Guvernul ar putea declanșa exproprieri de 27 milioane lei. Cea mai mare despăgubire este pentru Ciorogârla	economica.net

16 Feb 2020	[A1] 2020. Șantier deschis pe Autostrada Sibiu-Pitești	Ziua Cargo
14 Feb 2020	[A3,A10] Ministrul Transporturilor susține că patru segmente de autostradă vor fi gata în acest an	g4media.ro
14 Feb 2020	[A3] Primii kilometri de autostradă din 2020. Când vor fi dați în trafic	Adevarul
13 Feb 2020	[A3] Santier autostrada A3 Iernut-Chetani --13 februarie 2020	Pro Infrastructura
11 Feb 2020	[A3,A7,A10,DX12] Top constructori autostrăzi: Umbrărescu, Alpenside și Trameco au avut cele mai mari progrese în prima lună a anului	economica.net
10 Feb 2020	[A7] Autostrada Moldovei: CNAIR prelungește contractele pentru tronsoanele de la Ploiești la Bacău. Pentru Bacău - Pașcani se studiază 63 de trasee	economica.net
08 Feb 2020	[A0] HARTĂ INTERACTIVĂ Autostrada A0 - noul inel de centură al Capitalei: 11 ofertanți, printre care multe firme din Turcia sau China, pentru un lot de 19km de pe partea de Nord	hotnews.ro
07 Feb 2020	[DX12] Lucian Bode anunța ca tronsonul 2 al Drumului Expres Craiova-Pitești va fi gata vara viitoare	Mediafax
06 Feb 2020	[A1] Autostrada Sibiu-Pitești: CNAIR vrea în primăvară licitație cu precalificare pentru secțiunea 3 și 10 kilometri din secțiunea 2	g4media.ro
06 Feb 2020	[A3] Lucian Bode dă vestea cea bună: Începe construirea unui tronson din autostrada Comarnic-Brașov	stiripesurse.ro
06 Feb 2020	[alte] Pariul cu autostrada: A8 încă mai poate prinde finanțare europeană	Ziarul de Iasi
05 Feb 2020	[A7] Blocaj pentru primii kilometri de autostradă din Moldova. Comisia Europeană cere clarificări	Adevarul
30 Ian 2020	[alte] Primii pași pentru autostrada A8 Tg. Mureș - Tg. Neamț. Consilier al premierului: „S-au făcut peste 70 de foraje în zona Mureș”	hotnews.ro
29 Ian 2020	[A10] Autostrada Sebeș-Turda: Care sunt termenele de finalizare ale loturilor neterminat. Stadiul lucrărilor la începutul anului	alba24.ro
28 Ian 2020	[A3,alte] Anularea parteneriatului public-privat pentru autostrada Comarnic-Brașov	Bursa

27 Ian 2020	[alte] Autostrada Unirii rămâne pe hârtie cel puțin până în 2021. Guvernul Orban anunță că la anul vom avea „documentație cap-coadă”	Digi24
27 Ian 2020	[A7] Cum arată primii kilometri de autostradă din Moldova	Antena3
25 Ian 2020	[DX12] VIDEO - Drumul Craiova-Pitești prinde contur. Cum se vede centura Slatinei de la înălțime	Gazeta Online
17 Ian 2020	[A3,alte] Proiecte reluate de la zero. Guvernul nu vrea să facă autostrăzile Târgu Neamț-Iași și Comarnic-Brașov prin parteneriat public-privat	Digi24
16 Ian 2020	[DX12] CNAIR a reluat licitația pentru proiectarea și execuția tronsoanelor 3 și 4 ale Drumului Expres Craiova - Pitești	economica.net
15 Ian 2020	[A1] Autostrada Sibiu – Pitești: autorizația de construire pentru secțiunea 1 ar putea fi emisă în februarie – surse oficiale	economica.net
13 Ian 2020	[A1] Guvernul promite deschiderea unui șantier al autostrăzii Pitești-Sibiu în acest an	economica.net
13 Ian 2020	[A10] Lucian Bode, ministrul transporturilor: Loturile 1 și 2 din autostrada Sebeș-Turda vor fi gata până la sfârșitul anului	Ziarul Financiar
12 Ian 2020	[DX12] Drumul expres Craiova - Pitești are bugetul redus pe 2020	Observator
12 Ian 2020	[A1] Finanțarea autostrăzii Pitești-Sibiu: Comisia Europeană a trimis observații oficiale în care arată că România nu a atenuat suficient impactul asupra mediului	g4media.ro
10 Ian 2020	[A1,A3,DX12] Motivul pentru care numeroase licitații pentru marile proiecte de infrastructură bat pasul pe loc: CNAIR	Adevarul
10 Ian 2020	[A3] Grupul Straco, constructorul tronsonului Iernut-Chețani de pe Autostrada A3, așteaptă verdictul instanței cu privire la faliment	stiripesurse.ro
07 Ian 2020	[alte] Autostrada de Centură București: grecii de la Aktor, excluși din licitația pentru lotul 1 din sectorul nordic	economica.net
06 Ian 2020	[A3] Ludovic Orban, despre autostrada Comarnic-Brașov: Până la finalul lunii luăm o decizie clară despre cum o facem	hotnews.ro

07 Ian 2020	[alte] Autostrada din Moldova moare! Proiectul Târgu Neamț – Iași va fi anulat...	evz.ro
06 Ian 2020	[A3,A7,A10] Guvernul pariază pe 120 de kilometri noi de șosea rapidă deschiși în 2020, Asociația Pro Infrastructură mizează pe doar 23 km de autostradă	economica.n

Πηγές